

DARBININKAS

LIV NO. 45 SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. PENKTADIENIS - FRIDAY, BIRŽELIS - JUNE 27, 1969 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 10 CENTŲ

Maskva organizavusi Pueblo pagrobimą pasakoja pabėgęs čekų generolas

Čekoslovakijos generolas tvirtina, kad JAV žvalgybinio laivo Pueblo pagrobimą planavo ir įvykdė Sovietų karinė žvalgyba, gi S. Korėja buvo patelkta tik tam piratiniam veiksmui savo vardu pridengti. Toji "garbė" S. Korėjai atiteko todėl, kad tą nusikaltimą buvo apsispręsta padaryti prieš jos krantų.

Zinių skelbėjas čekas yra gen. Jan Sejna, atbėgęs į JAV 1968 vasarį, kada stalinistas Antoninas Novotny pralaimėjo kovą dėl Čekoslovakijos kompartijos kontrolės ir atsidarė kelias prieš jį kovojusiai grupei paimti valdžią ir savo rankas. Toji grupė, kaip žinia, kompartijos vadu tada išsirinko Aleksandrą Dubčeką.

Pasakojimo autorius

Prieš pabėgimą gen. Sejna buvo Čekoslovakijos krašto apsaugos ministerijos ir gen. Štabo politinis vadovas, todėl veik kasdien turėjęs progų susitikti su Sovietų maršalais, generolais ir kitokiais agentais, žinojęs daug Varšuvos pakto narių politinių ir karinių paslapčių. Dabar jis yra parengęs spaudai knygą, iš kurios, jo sutikimu, Reader's Digest padarė žinią apie Pueblo laivo pagrobimo afėrą. Žemiau to pasakojimo santrauka.

Apie tai, kad rusai planuoja pagrobti kokį nors Amerikos žvalgybinį laivą, Sejna išgirdęs 1967 gegužės mėn. — aštuoni mėnesiai prieš Pueblo pagrobimą prie Korėjos krantų. Tai įvykė Pragoje, garbingų svečių vaišinimo vietoje, kur apie tuos Sovietų ir čekų generolų buvo susirinkę atvykusio Sovietų maršalo Grečko pagerbti. Kai maršalas gerokai įsikausęs (o tą kartą jis gerokai gėręs, gi pasigėręs esąs karingai nusiteikęs ir labai plepus), pradėjęs vartaloti savo mėgiamą temą — Sovietų karinių pajėgų nenugalimumą. Šį kartą ypač akcentavęs Sovietų jūrinės galybės stiprėjimą.

Kariškiai prieš Chruščiovą
Jis pripažinęs, kad dėl Amerikos laivyno pranašumo Sovietai negalėję įsikišti Kubos ir Vid. Rytų krizių metu. Chruščiovas nenorėjęs duot tiek pinigų, kiek kariškiai prašę Sovietų kariniam laivynui ugdyti, todėl jie prisidėję prie jo pašalinimo. Dabar Sovietų karinis laivynas auga ir greit galės varžytis su JAV laivynu visuose pasaulio vandenyse.

Amerikiečiai taip įžūliai lando visur su savo laivais, lyg pasaulio vandenys tik jiems priklausytų. Jų žvalgybiniai laivynai priplaukia prie pat mūsų krantų ir šnipinėja mūsų komunikacijos įrengimus. Bet aš juk štai ką pasakysiu: mes jau nutarėm amerikiečius suniekiinti. Taip, kaip mes juos suniekinome ore numušdami jų žvalgybinį lėktuvą U-2, taip mes juos suniekinsime jūroje, pačiupdami jų žvalgybinį laivą, — kalbėjęs Grečko.

Kodėl prie Korėjos?
Jis nepasakęs nė kada, nė kur, nė kaip rusai tą Amerikos laivą pagrobė, bet užsiminęs, kad tai turėtų būti Pacifike, ir kad S. Korėja turėtų bendra-

mo, jį palydėjo nauja riaušiu banga. Vyriausybė bandė suaukšti parlamentą į sesiją, bet nesuirinko kvorumas. Riaušės buvo atnaujintos trečią kartą, bet šį kartą niekas nebesidomėjo universitetų reformomis, tik Amerika, kurios ambasada Ankaroje padaryta 10,000 nuostolių. Dabar ir liberalai jau nusigando, nes atsiminė, kad vėl gali įsikišti kariuomenė ir padaryti galą ne tik laisvei riaušės kelti, bet ir savo nuomonę ramiai pareikšti.

Propagandinį laimėjimą gen. Kuščevas taip nusakęs: — Amerika yra pažeminta, nes mes įrodėm, kad ji nebevaldo jūrų. Kartu pažeminta ir Kinija, nes visas socialistinis pasaulis dabar mato, kad mes dirbame, o Kinija tik plepa.

Nuo savęs gen. Sejna prideda, kad Rusijos politika vis labiau pradėdanti dominuoti militaristinė maršalų ir generolų klika, kuri, su mažomis išimtimis, labai mažai ką žinanti apie Vakarų. Jie garbina tik jėgą, kiekvienas kitur pastebėtas silpnumo ženklas juos dar labiau lenkia prie avantiūrių. Kol jie nebūsią įtikinti, kad Amerika pasipriešins agresijai, tol bus daugiau sovietinių išpuolių. Kai vienas karinis žaidimas pasiseka, jie nesusilaikomai veržiasi prie kito.

Suskilo riaušės universitetuose organizavusi S.D.S.

Chicago. — Čia vyko labai triukšminga S.D.S. (Students for Democratic Society) konvencija, kurios metu išryškėjo didelis tos studentų organizacijos susiskaldymas. Konvencija baigėsi viena grupė ekskomunikavus, kitą išmetus iš organizacijos. Išsiskirstyta net nebežinant, kuri grupė pasirodys esanti tikroji SDS, nes dvi savinasi tą vardą.

Pantera ir marksistai

Giškai, kuriuos lydėjo nuolatinis triukšmas ir chaosas, kilo po to, kai viena grupė pradėjo ginčyti kitai grupei teisę vadintis revoliucine. Susikibo į kritines dvi grupes: negrų Juodosios panteros partija ir baltųjų Progresyvinė darbo partija, kuri yra gerai disciplinuota marksistinė grupė ir atvyko konferencijon pasirengusi SDS paimti į savo rankas. Vidury liko trečia grupė, kuri būrėsi aplink senąją trijų asmenų centrinę SDS vadovybę, bet ir šioji grupė nebuvo vieninga.

Kambodijos princas Sihanuk skelbia, kad Vietnamo komunistai pažadėję tuojau išvesti savo karinius dalinius iš Kambodijos, kai tik pasibaigs Vietnamo karas. Bet jis išsiskinėja nuo paaiškinimo, kieno žinia tie komunistai ten įsikūrė ir kodėl jis iki šiol neieškojo pagalbos jiems iš ten iškraptuoti. Iki šiol jis net neigė tų dalinių buvimą Kambodijoje ir reklamuojamas visada buvo naudingas komunistam.

Prie Suezio kanalo vėl susipirėjo Izraelio ir Egipto kariinė veikla. Egiptiečiai vis bandė persimesti į Izraelio krantą ir griauti jį ten pasidarytus įsistiprinimus. Nuo Izraelio ugnies žuvęs Egipto lėktuvas, bet Egiptas tokių nuostolių niekad neskelbia, tartum jų niekad nebūtų. Izraelis apgroivė lėktuvais Jordano kariuomenės stovyklą, nes iš ten veikė arabų teroristai.

Vengrai norėtų rehabilituoti savo Rajką žino žudiką, bet bijo Maskvos keršto

Budapeštas. — Prieš 20 m. Vengrijoje buvo sušaudytas žymus komunistas Laszlo Rajk, tuo laiku buvęs vidaus reik. ministeriu. Jis buvo apkaltintas sąmokslininkavęs su Tito prieš Maskvos interesus (Tito ką tik buvo išmestas iš Maskvos draugų tarpo), prikaltintas prisipažinti ir nuteistas sušaudyti. Už tą prisipažinimą, dėl kurio derybas su juo vedė senas draugas Kadaras, dabartinis Vengrijos kompartijos vadas, greičiausiai buvo pažadėta jo nešaudyti. Pažadas nebuvo tesėtas, nes jis buvo sąmoningas melas.

Nukentėjo ir Kadaras

Kadaras vedė derybas su Rajk tuometinio Vengrijos diktatoriaus Rakošio įsakytas, bet abudu buvo apgauti, todėl Kadaras pasiliko su įtarimu, kad apgavo Rajką. Kai Kadaras savo laiku buvo pradėjęs nuo to štarinėjimo gintis, jis pats Rakošio buvo įkalintas ir žiauriai kankintas. Dabar esama ženklų, kad Kadaras noris save ir Rajką rehabilituoti, Bet kaip?

Rehabilituoti Rajką reiškia apkaltinti Maskvą, kuri ir dabar greičiausiai Kadarui to "nu-

Prie skilimo privedė marksistai, bet galas dar nežinomas

Negrų Juodoji pantera apkalta Progresyvinę darbo partiją rasizmu ir nacionalizmu, apkaltinti ją pačias nuodėmes gražino Panterai. Bet visi savinosi revoliucionieriškumą, nors čia pat sakomose kalbose buvo daugybė prieštaravimų: vieni tą "ideologiją" suprato vienaip, kiti kitaip; kas vieniems buvo "revoliucija", kitiems tas pats dalykas jau buvo "buržuazinis nacionalizmas" arba "beidėjinis liberalizmas". Kartais net Progresyvinę darbo grupę atrodė konservatyviškesnė už kitas SDS grupes.

Po ilgų tampymų SDS oficialioji centrinė trijų asmenų vadovybė nutarė Progresyvinę darbo partiją išmesti iš organizacijos ir pasitraukė posėdžiauti kitur. Kadangi spauda konvencijon nebuvo įleista, taip ir liko nežinoma, kaip nutarta toliau tvarkytis.

Tik marksistai drausmingi

Konvencijon buvo suvažiuavę apie 1,500 delegatų, bet su senąja vadovybe pasitraukė kitur posėdžiauti tik apie 600. Didžioji dauguma liko su progresyviaisiais darbiečiais, kurie buvo gerai organizuoti ir žinąjo ką savo naudai pasakyti.

Arabų teroristai iš Libano

jau veik visi išvykę kitur labai nenoromis. Jie buvo įsikūrę be Libano vyriausybės sutikimo ir ilgai spaudė, kad jiems būtų leista iš ten užpildinėti Izraelį. Dėl to ginčo Libane kilo vyriausybės krizė, kuri ir šiandien neišspręsta, nes vis dar maištauja tos politinės grupės, kurios remia teroristus. Teroristai susilinko atgal į Siriją, Iraką ir Jordaną, iš kur buvo atėję, bet ir ten jie turi paklusti tų kraštų vyriausybių kontrolei. Blogiau su ta kontrole Jordani, kur gyvena daugybė pabėgėlių, o jų tarpe slepiasi ir teroristai.

sikaltimo" nedovanotų. Rajko byla sudarė ne vengrai, bet Maskva Stalino įsakymu ir per enkavedistus, kurie tada sėdėjo visų satelitų-kolonijų sostinėse.

Rajko byla buvo pirmoji, paskui buvo nužudytas panašiai apkaltintas Bulgarijos Kostovas ir Čekoslovakijos Rudolf Slansky. Tų bylų priešzastis buvo Stalino baimė, kad Tito "erezija" nepaplistų Jugoslavijos kaimynuose. Tokia pat baimė po 20 metų pastūmė Kremliaus kliką prie Čekoslovakijos okupacijos. Dubčekas čekai jau buvo pradėjęs sukintėti apie Slankio bylą, bet nesusėjęs.

Nemanytina, kad Kadaras drįstų dabar įdinti Rajkō bylą, bet ženklu ta kryptimi pasirodė. Ką tik viena Budapešto gatvė pavadinta jo vardu, jo žmonai buvo leista parašyti, kad atėjęs laikas išaiškinti, kas atsakingas už Rajko nužudymą. Buves Rajko politinis draugas prof. Mod irgi rašo, kad "partija turėtų pažvelgti į problemos gilumas ir išaiškinti, kaip tada buvo galima patikėti, kad Rajk tokį nusikaltimą būtų galėjęs padaryti".

Negrai ir SDS

Kad geriau suprastume kokio SDS jėga, ji palygintina su negrų studentų sąjūdžiu. Daugiau su tuo reikalu susipažinę teigia, kad negrai, nors kartais ir daugiau langų išdaužo, neturi tikslo universitetų sugriauti. Negrai studentai nori tik ten sau geresnę vietą išsikvoti. Bet SDS prikišama, kad jų tikslas yra ne reformos, bet universitetų uždarymas. Jie, žinoma, garsiai kalba ir apie reformas bei problemas, bet tik tiek, kiek jos gali jų tikslams patarnauti. Tikslas gi visada tėra vienas — universiteto ar kolegijos darbo suardymas. Tam tikslui pasiekti visada užtenka mažo būrio. Tokių visada atsiranda tarp tokių, kuriems nereikia rūpintis kasdienine duona, bet reikia laisvo laiko ir žaidimų.

Pasikeitimai JAV aukščiausiam teisme. Iš k. į d.: pasitraukęs vyriausias teisėjas Earl Warren, prezidentas Nixonas ir birželio 23 prisaiškintas naujasis vyriausias teisėjas Warren E. Burger.

Earl Warren, Vyr. Teismo

pirmininku išbuvęs 16 metų, užleido jai tą vietą naujam Warren E. Burger. Jo pirmininkavimo teismo sprendimai, kurių keli buvo istoriniai (mokyklų segregacijos panaikinimas), yra susilaukęs didelės kritikos, bet ne visi jie buvo kritikuoti. Daugiausia ginčų ir pykčio sukėlė tie, kurie išvarė maldą iš viešųjų mokyklų ir suvaržė policijos teises santykiuose su nusikaltėliais. Prez. Eisenhoweris labai gailėjosi jį paskyręs, bet prez. Nixonas atsiseivikindamas nepagalėjo jam gero žodžio.

Sovietų-Kinijos pasitarimai

prasidėjo Chabarovske birželio 18. Tai posėdžiai dvišalės komisijos dėl navigacijos regulavimo pasienio upėmis. Kinija betgi nori kalbėtis dėl sienų ištaisymo, bet Rusija nuo to klausimo svarstymo išsikusinėja, nes Rusijos Kinijos siena laiko galutinai nustatyta.

Mirė Weastbrook Peagler,

ilgametis Hearsto spaudos sindikato kolumnistas, savo aštriai ir piktai liežuviu nepalikęs nežukabinęs nė vieno žymesnio amerikiečio, prezidentų neišskiriant.

Reino upė Vokietijoje

nuo Koelno žemyn užnuodyta kažkokiais chemikalais, nuo kurių jau žuvo milijonai žuvų. Daugybė prie Reino esančių miestų ima iš upės vandenį į filtravimo stotis, bet dabar reikėjo ieškoti naujų vandens rezervų. Jei pagalba nebus greit surasta, gali pritrūkti vandens.

Naikinamas plėšikiškas reikalavimas

Washingtonas. — Vieną L.

Amerikos vyriausybių skundą prez. Nixonas jau nutaręs patenkinti — panaikinti reikalavimą, kad pinigais teikiama L. Amerikos kraštams ūkinė pagalba turi būti sunaudota pačioje Amerikoje perkant jos prekes. Neseniai prez. Nixonui įteiktame memorandumė visi L. Amerikos kraštai skundėsi, kad Amerikoje perkamos jiems reikalingos prekės dažniau yra 40 proc. brangesnės negu tos pačios prekės kitur. Kadangi jie verčiami pirkti brangesnes prekes, tai maždaug 40 proc. sumažėja ir gautų paskolų perkamoji galia. Tai jau ne pagalba, bet plėšikavimas.

Toji 1964 įsivestoji praktika žalinga ne tik P. Amerikai, bet ir kitiems kraštams, nes netiesioginiai įsikiša ardančiai į tarptautines prekybos eigą, siaurina ūkinę pagalbą gaunančių valstybių suverenines teises ir per prievartą proteguoja JAV eksportą. Teigiama net, kad L. Amerikos kraštai kartais būdavo verčiami pirkti net tokius JV gaminius, kurių jiems nereikia ar dar greit nereiks. Tai buvo daroma tik vieno tikslo siekiant — remti JAV prekių eksportą. Dabar jau su ta praktika prieita iki to, kad 99 centai iš pagalbai skirtos dolerio išleidžiama Amerikoje. Iš čia suprantama, kodėl L. Amerika sukilo ir visa kartu pareikalavo panašias praktikas panaikinti. Bet dar bus sutikta paskiepinimo kongrese, kurio kiekvienas naris bus spaudžiamas pramoni-

ninkų - prekybininkų advokatų palikti senąją eksporto palaikymo praktiką.

Pernai L. Amerikai ūkinė pagalba buvo skirta 336,5 mil. kitų metų biudžete prez. Nixonas prašo skirti 605 mil. dol. Toji pagalba nėra dovanų dalijimas, tik ilgametė paskola žemesniu procentu.

Uždaryti visi Turkijos universitetai

Ankara. — Turkijos studentai gazolino bombomis, akmenimis ir kruvinomis demonstracijomis visai paralizavo krašto aukštųjų mokyklų veiklą.

Užsidarė Ankaros ir Istanbulo universitetai, nes užimta dalis patalpų, gi dėl boikoto negali vykti nė paskaitos nė egzaminai. Ankaroje uždarytas ir privatus technikos mokslių universitetas, daugiausia paramos gaujans iš JAV paskolomis ir dovanomis.

Studentų neramumai prasidėjo gegužės gale, kada parlamentas išsiskirstė nepakęjęs profesoriams algų, kad jie daugiau laiko galėtų skirti savo universitete. Nepasitenkinimą tuojau parodė profesūra, ypač žemesniųjų laipsnių, kurių tarpe esą daug marksistiškai nusiteikusių. Jie, žinoma, pakurs-tė studentus, ir taip užsidegė riaušės. Kariuomenė su policija riaušes sustabdė, bet atširado bus sutikta paskiepinimo kongrese, kurio kiekvienas naris bus spaudžiamas pramoni-

Raudonoji armija atgabeno į Vilnių Kapsuko valdžią

Vilniuje prieš 50 metų lenkų akimis (6)

Viktor Sukiennicki aprašė, kaip Varšuvos emisarai gen. Wejtko ir kpt. Klingier Vilniuje ėmėsi diktatūros ir paskelbė mobilizaciją. Toliau:

(Lietuvos vyriausybė pasitraukė į Kauną):

1919 metų sausio 1 po rimtesnio susirėmimo su vokiečiais Aušros Vartų srityje ir keliose vietose Pohuliankoje lenkų dalinių valdžioje buvo didesnė miesto dalis. Tuo metu Vilniuje buvusi Lietuvos Taryba ir laikinoji vyriausybė sausio 2 išsikėlė į Kauną, pasiimdama su savim gautus iš vokiečių 100 milijonų markių, nutraukdama pasitarimus su Vilniaus lenkais bei pareikšdama protestą prieš Vilniaus užėmimą, įvykdytą "Lietuvos laikinajai vyriausybei nedraugingų karinių jėgų". Pora ministrų ir Vilniaus gubernatorium paskirtas Mykolas Biržiška (L. Enciklopedijoje M. B. vadinamas Lietuvos vyriausybės "generaliniu igaliotiniu Vilniuje". Red.) su 50 lietuvių karių pasiliko Vilniuje kaip simbolis, kad Vilnius priklauso Lietuvai. Iki raudonosios armijos atėjimo nieko blogo jiems neatsitiko. Lenkų pagrindinė veikla buvo nukreipta prieš vietinius bolševikus, suorganizuotus ir vadovaujamus iš Maskvos atsiušto Simelovičiaus-Reizino, remiamus iš Daugpilio atkviestų raudonarmiečių.

(Vilniaus bolševikų ir lenkų kautynės):

Jie, bolševikai, susitelkę miesto centre prie Lukiškio aikštės "Darbininkų klubo" buveinėje prie gatvės, kuri tada vadinosi Varnų gatvė (ul. Wroniej), paskia Dąbrowskio. Ten jie atkakliai gynė keliasdešimt valandų nuo juos apsupusių lenkų dalinių. Jų viltis buvo, kad "Bundo ginkluotos jėgos" su duos smūgį "lenkų baltagvardiečiams iš užpakalio". Vilčiai nepasitvirtinus, didesnė jų dalis nutarė pasiduoti. Vieninteliai penki vadai su Simelovičium prieky, desperatiškai pasiryžę "nepasiduoti baltagvardiečiams, nutarė savo gyvenimą baigti šūviu sau į širdį". Tai patvirtino Mickevičius Kapsukas, niekais paversdamas tuo metu paleistą melagingą paskalą, kad esą jie visi būvę nužudyti lenkų jau po kapituliacijos. Vienas iš jų, "raudonasis baronas" Villar, tik susižeidė ir lenkų gydytojų dėka išliko gyvas.

(Pagalba iš Varšuvos neatėjo): "Varnų lizdo" apsupime buvo iševikuota žymi dalis amunicijos. Tai neleido suorganizuoti gynybos prieš raudonosios armijos didesnę grėsmę iš rytų. Pašauktieji mobilizacijos įsakymo rinkosi būriais. Tačiau jie nebuvo ginkluoti nei kariškai apmokyti. Klingier ir Wejtko tikėjosi pagalbos iš Varšuvos. Berlyno valdžios sprendi-

mas apie gen. Hoffmanno palankiai priimtus Gorka memorandumo reikalavimus dėl švenčių nusitęsė iki gruodžio 27. Bet kaip tik tą patį dieną Poznanėj įvyko lenkų sukilimas, ir Hoffmanno pažada buvo atšaukti. Pilsudskis gruodžio 29 ir 30 dar bandė interventuoti Paryžiuje, kad vokiečiams būtų įsakyta praleisti lenkų dalinius į Vilnių. Tačiau Pilsudskis nesutiko su desperatišku pasiūlymu Władysław Studnickio, kuris sausio 2 siūlė vadovauti karinei ekspedicijai Vilniun, manydamas, kad "kelių šarvuotųjų su kulkosvydriais ir poros šimtų vyrų pasiuntimas galės išgelbėti Vilnių". Padėtis prie Lvovo blogėjo ir "buvo aiškus reikalas pagalbą siųsti į Lvovą, Vilniaus likimą nurašant kariniuose planuose".

(Ir lenkai pasitraukė iš Vilniaus):

Energingi buvusios Samobronos vadai turėjo savo žinioje keturis batalionus pėstininkų (su 750 šautuvų), kavalerijos dalinį, vadovaujamą Jurgio Dąbrowskio. Bet jie negalėjo tikėtis atliksių laukais slenkančią Pskovo raudonosios armijos divizioną ir sausio 5-6 nakčia pasitraukė iš Vilniaus. To juos buvo prašiusi miesto tarybos delegacija, baimindamasi, kad miesto gynimas gali visiškai jį sunaikinti ir sukelti sovietų represijas. Dėl to prie Vilniaus kpt. Klingier susitarė su vokiečiais, kad trys batalionai su 154 karininkais ir 1035 eiliniai bus nuginkluoti ir pervežti geležinkeliu pro Lapius į besiformuojančią lietuvių-gudų divizioną. Vienas batalionas pėstininkų, kitados buvę Dąbrowskio ulonai, nenusiginklavo ir sava rizika išvyko pietų vakarų kryptimi. Galų gale jie laimingai pasiekė lenkų dalinius, pakeliui skleisdami paniką tarp raudonųjų dalinių, kurie slinko ta pačia kryptimi.

Į Vilnių 1919 per Tris Karalius įėjo lietuviškai pavadinta buvusi Pskovo sovietų divizioną, padarydama kelią Kapsuko sovietinei valdžiai. Kada kitą dieną žinia apie tai pasiekė Varšuvą, Leon Wasilewski pamatė pirmą kartą Pilsudskio akys ašaras.

Kas toliau? *

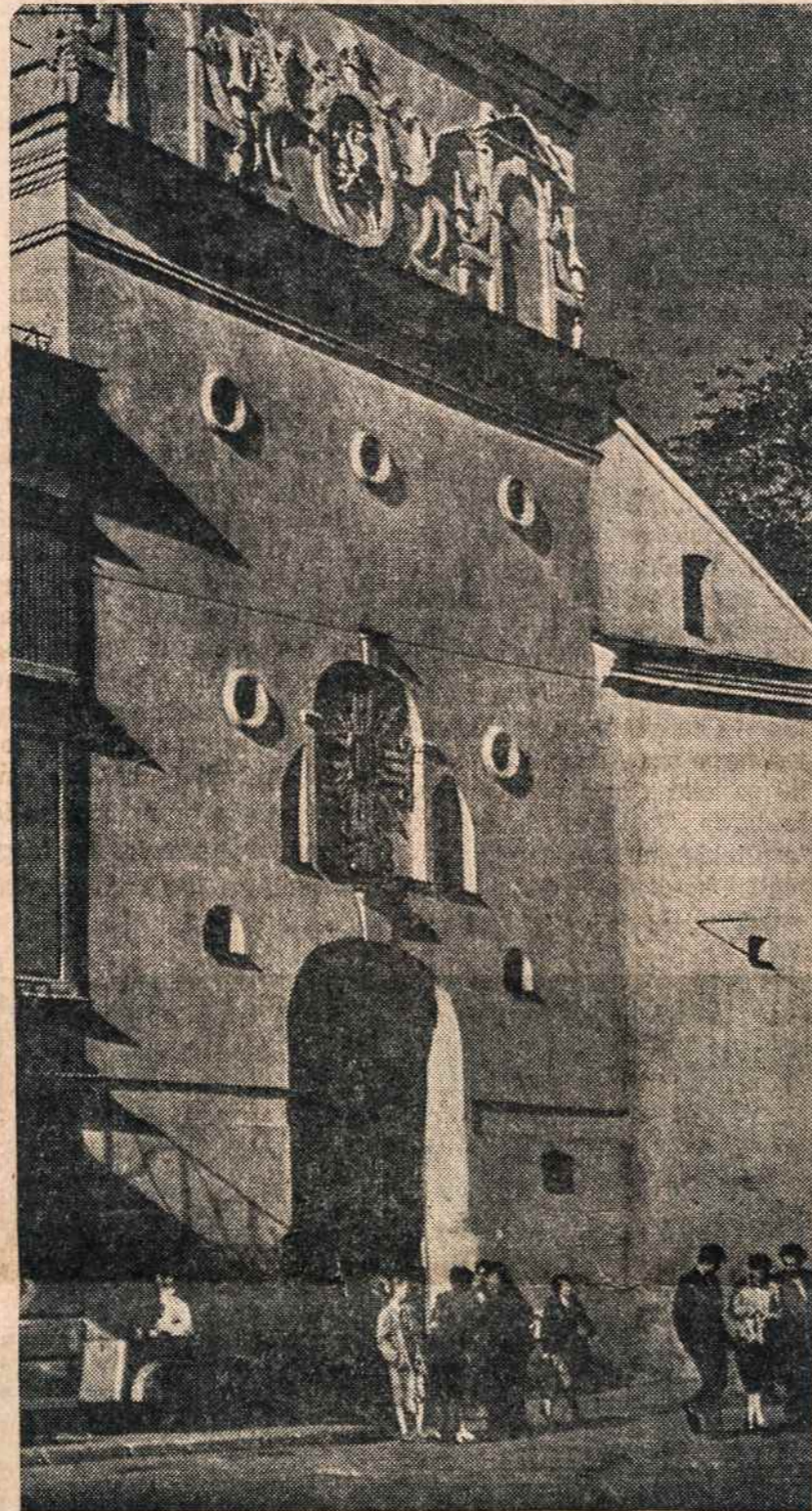
Tais žodžiais apie Pilsudskį Sukiennicki informaciją nutraukia. Skaitytojas gali domėtis tolesniais Vilniaus įvykiais. Jų dramatinė eiga buvo plėtojama toliau šių veiksmų: Jozef Pilsudskio, Lenkijos valstybės galvos, Lietuvos dvarininko, kuris siekė Lietuvą įjungti į Lenkiją kariniais būdais ir perversmais; antras veiksmys buvo Lietuva, kuri norėjo išlaikyti nepriklausomybę ir Vilnių; trečias — Tautų Sąjunga, kuri stabdė kovas

tarp Lietuvos ir Lenkijos ir siūlė visokius pasitarimus; pagaliau ir Sovietų Sąjunga, kuri kariavo ir su lietuviais ir su lenkais.

Sioje Vilniaus dramos eigoje prisiminame pagrindinius įvykius:

— 1919 sausio 5 bolševikai, užėmė Vilnių, traukė toliau į Lietuvą. Balandžio mėn. lietuviai, atmušę visu frontu bolševikus, žygiavo į Vilnių, bet lenkai jį užėmė pirmiau.

— 1919 balandžio 20 Lietuvos vyriausybė, norėdama iš-

Aušros Vartai Vilniuje. Kopyčia yra kitoje pusėje.

Tempas, kuriuo ėjo sveikatos reikalų pažanga nep. Lietuvoje

Lietuvių gydytojų biuletenis Nr. 2 išleistas rytinio pakraščio gydytojų rūpesčiu, suredaguotas Mildos Budrienės. Jame rašo: St. Biežis, Irena Giedrikenė, Domas Jasaitis, H. Armanas, B. Matulionis, M. Budrienė, P. Legeckas, K. Gudaitis, Ig. Končius, A. Garūnas, J. Valaitis, V. Šaulys, R. Povilaitis. Sustojam prie K. Gudaičio str. "Medicinos ir sveikatos reikalai nepriklausomoje Lietuvoje". Straipsnis įdomus tuo, kad parodo, ką nepriklausoma Lietuva paveldėjo iš rusų administracijos ir kokių tempų vykdė pažangą sveikatos srityje.

Rašo, kad "pradžioje nepriklausomoje Lietuvoje buvo 390 gydytojų; jų tarpe nelietuvių tautybės gydytojų procentas viršijo... Atsikačius kariuomenėje ir administracijoje tarnavusius gydytojus, tuomet vienam praktikuojančiam gydytojui teko 8-9 tūkstančiai gyventojų. Tais pačiais metais Latvijoje 1 gydytojui — 2,425, Estijoje — 2,247, Olandijoje — 1,966 ir Vokietijoje — 1,667. Pradžioje Lietuvoje gydytojų specialistų, kaip chirurgų, akių, moterų ligų ir kitų, buvo vienas antras, o patologų visai nebuvo".

Isteigus 1922 universitetą, padėtis ėmė greitai keistis. "Per pirmą nepriklausomybės dešimtmetį bendras Lietuvos gydytojų skaičius pakilo nuo 390 iki 558, iš kurių Kaune praktikavo ir įvairiose įstaigose dirbo 209 gydytojai. Turint galvoje, kad senesniųjų gydytojų dalis per tą laikotarpį išmirė, tai Lietuvos universiteto medicinos fakulteto paruoštų gydytojų prieauglis buvo gana žymus. 1933 m. Lietuvoje vienam gydytojui dar teko apie 4000 gyventojų. Palyginimo pavyzdžiui tais pačiais metais 1 gydytojui teko Lenkijoje 3,100, Vokietijoje — 1,237 ir Prancūzijoje — 1,596 gyventojai. ... O jau 1939 m. nepriklausoma Lietuva turėjo 1,446 medicinos gydytojus; tuo metu 1 gydytojui beteko 1,988 gyventojai. ... Palyginę mūsų gydytojų skaičių su mūsų šiaurės kaimynais, randame, kad tais pačiais metais likusiose Pabaltijo valstybėse buvo — Latvijoje 1,416 gydytojų (1 gydytojui teko

1,378 gyventojai) ir Estijoje 957 gydytojai (1 gydytojui teko 1,183 gyventojai). Tie duomenys rodo, kad nepriklausomos Lietuvos gyventojų aprūpinimas medicinos personalo požiūriu buvo jau beveik pasiekęs vakarų Europos lygį."

Kiek kuri profesija dalyvauja Lietuvių Fonde

Pasaulio lietuvis Nr. 5-41 rašo: "LF 1969 kovo 16 turėjo 2289 narius. Profesinių atžvilgiu jie pasiskirstė taip: gydytojų — 139 (įnašų suma — 99,052 dol.), dvasininkų — 61 (18,016), inžinierių — architektų — 70 (18,877), mokslininkų — 34 (24,503), mirusiųjų narių — 45 (15,985), atmintinių įnašų — 327 (64,791), visų kitų narių — 1391 (233,086), LB vienetų — 49 (20,499), organizacijų — 145 (33,105).

Ar būsimoji karta — beraščiai?

Ateitis, vasario nr., pasirodė jau Chicagoje, vyriausiasis redaktorius yra Jonas Šoliūnas. G. Kijauskas, S. J., straipsny "Ateitie, kur eini?" rašo: "Kai kas šiandien išgąstauja, kad jaunimas augs kaip būsimoji beraščių generacija. Dalinai jų baimė yra pagrįsta. Bet apie save matome ir šviesesnių pragiedrulių. Mūsų moksleiviai ima spausdinti savo pirmuosius bandymus. Toronto moksleiviai leidžia savo "Pirmyn, jaunime", Hamiltono — "Moksleivio balsas", Chicago — "Sūkurys", New Yorko — "Jaunystės kelias". Siomis dienomis pasirodė pirmasis numeris Washingtono moksleivių leidinio "Svytu-

venti ginkluoto konflikto su Lenkija, kreipėsi į Santarvės valstybes. Jos nustatė demarkacijos linijas (1919.4.18, 1919.7.27 ir 1919.12.8). Lenkai visų tų linijų nesilaikė ir toliau užėmė Vižainį, Punkską, Seinus, artėjo prie Ukmergės.

— 1920 liepos 12 Lietuva baigė karą su bolševikais taikos sutartimi, kurioje bolševikai Vilnių pripažino Lietuvos teritorija.

— 1920 liepos mėn. bolševikai ėmėsi ofensyvą prieš Lenkiją, užėmė Vilnių ir nusigrūdė iki Varšuvos. Liepos 15 Lietuvos vyriausybė reikalavo, kad pagal sutartį bolševikai Vilnių grąžintų Lietuvai. Bolševikai iš Vilniaus pasitraukė rugpjūčio 15. Atėjo lietuviai.

— 1920 vasarą lenkai prie Varšuvos sumušė bolševikus ir pradėjo ofensyvą visu plotu. Susidūrė su Lietuvos kariuomene, iki rugpjūčio 31 užėmė sritį iki Seinų. 1920 spalio 7 karo veiksmai tarp Lietuvos ir Lenkijos buvo baigti Suvalkų sutartimi, kuri paliko Vilnių Lietuvos valdžioje.

— 1920 spalio 9, dvi dienos po Suvalkų sutarties pasirašymo, maršalo Pilsudskio įsakymu gen. Zeligovskis užėmė Vilnių ir veržėsi toliau.

— 1920 spalio 19 prie Širvintų ir spalio 21 prie Giedraičių lietuviai sumušė Zeligovskio kariuomenę ir traukė į Vilnių. Juos sustabdė Tautų Sąjungos komisija. Tai leido įsitvirtinti lenkam Vilniuje, ir toliau joki Tautų Sąjungos sprendimai nebuvo paisomi.

— 1921.9.20 Zeligovskis paskyrė rinkimus į Vilniaus seimą. Boikotavo lietuviai, gandai ir žydai: Vienų lenkų seimas 1922. 2.20 pasisakė už Vilniaus įjungimą į Lenkiją, o Lenkijos seimas 1922.3.24 nutarė rytų Lietuvą Lenkijon priimti.

— Visoki santykiai su Lenkija buvo nutrūkė iki Lenkijos ultimatumo 1938.3.17.

J. B. SHALINS-SALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios nemokamai visose miesto dalyse. Tel. Virginia 7-4499.

VAITKUS FUNERAL HOME. Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderniška kopyčia sermenims dykal. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434.

JOSEPH GARSZVA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios kopyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armauskas) — Graborius-balsamuotojas. Moderni kopyčia. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211, EV 7-4385.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. 426 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. MARKET 2-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras vėdinamas.

N. F. WALKER, Inc. Laidotuvių direktoriai. Daug vietos automobiliams statyti. — 87-34 80th Street Woodhaven, N.Y. 11421, (212) MI 2-4343 ir 2039 Merrick Ave. Merrick, N.Y. 11566 (516) FR 8-0303.

RIMOS IR JUOZO BRUZŲ vienintelė lietuviška siuntinių įstaiga didžiajame New York'e, atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Greitas patarnavimas — žemos kainos. 370 Union Ave., Brooklyn, N.Y. Telef. EV 4-4952

JOHN ORMAN AGENCY / Insurance - Real Estate. Namų pirkimo, pardavimo ir visais reikalais kreipkitės į mūsų įstaigą. Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčiai (Income Tax) pareiškimai. — 110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; tel. Virginia 6-1800.

ANDRIUS ARMONAS, statybinių — Long Islande stato įvairaus dydžio naujus namus, kuriuos galima tuoj įsigyti. Priimam užsakymus pastatyti pagal pirkėjo pageidavimus ant mūsų arba pirkėjo žemės. Statybą atliekam sąžiningai pagal susitarimą už labai prieinamą kainą. Tel. (516) AN 1-2864.

VYTAUTAS MAZELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; Tel. HY 7-4677.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St. Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. 36-38-40 Stagg St. Brooklyn, N.Y. 11206; ST 2-5938.

JUOZO ANDRŪŠIO Real Estate, Insurance. Apraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds — pinigų investicijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421, VI 7-4477.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ. Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-09 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, VI 9-5077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigintom kainom priimame užsakymus vestuvėms ir pobuviams. Pristatom į namus liet. skilandžius, sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna. • Trečia nauja, moderniška krautuvė atidaryta 84-04 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. — VI 9-5077.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002, AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimesiems — importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltais ir suknelėms. Taip pat šilkines, maišytas, spalvotas, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — geriausias rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus Europą. Užeikite ir įsitikinsite!

C. A. VOKET — LIETUVIS ADVOKATAS — 41-40 74th Street Jackson Heights, N.Y. NE 9-6620.

ANTANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 80-30% Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421; tel. 849-1060, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

Tel. (212) 497-8865

Alfa Jeweler
A. USELIS
Garantuotas laikrodžių taisyimas
Auksa, platinos žiedai su deimantais • Viso pasaulio įvairūs laikrodžiai • Puikūs importuoti indai • Įvairūs papuošalai moterim.

Charm Beauty Shoppe
REGINA OSELIENĖ — Tel. 497-8865
Pusmetinis sušukavimas. Kirpimas. Stilizavimas.
Plaukų dažymas

267 St. Nicholas Ave., Ridgewood, N.Y.

Tel. (212) 441-3110 / 896-7748

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130

BESTWAY TRAVEL AGENCY
Kelionės plačiame pasauly
WILLIAM R. BEST
84-14A Jamaica Avenue
Woodhaven, N.Y. 11421

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų radijo valanda šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. WEVD 1330 kil. 97.9 mg. FM. Direktorius dr. Jokūbas J. Stukas, 1016 Schleifer Rd. Hillside, N.J. 07205; tel. 201-289-6878.

NEW YORK — Laisvės žiburys, lietuvių ir anglų kalbomis sekmadieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM banga. Vedėjas Romas Kezys, TW 4-1288, 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.

BOSTON, MASS. — Vedėjas Step. Minkus, WLYN 1360 kilocycles ir FM 101.7 banga sekmadieniais nuo 1-1:30 val. p.p.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, Mass. — Vedėjas P. Višcinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass., tel. JU 6-7209; FM bangomis 107.9 mc. WHIL 1430 kil. Medford, Mass. sekmadieniais nuo 11-12 vid.

DETROIT, MICH. — Lietuviškų melodijų radio valanda WJLB stotis, banga 1400 šeštadieniais nuo 3-4 p.p. Vedėjas Ralph J. Valatka, 15756 Lesuire Detroit, Mich. 48227, telef. 273-2224.

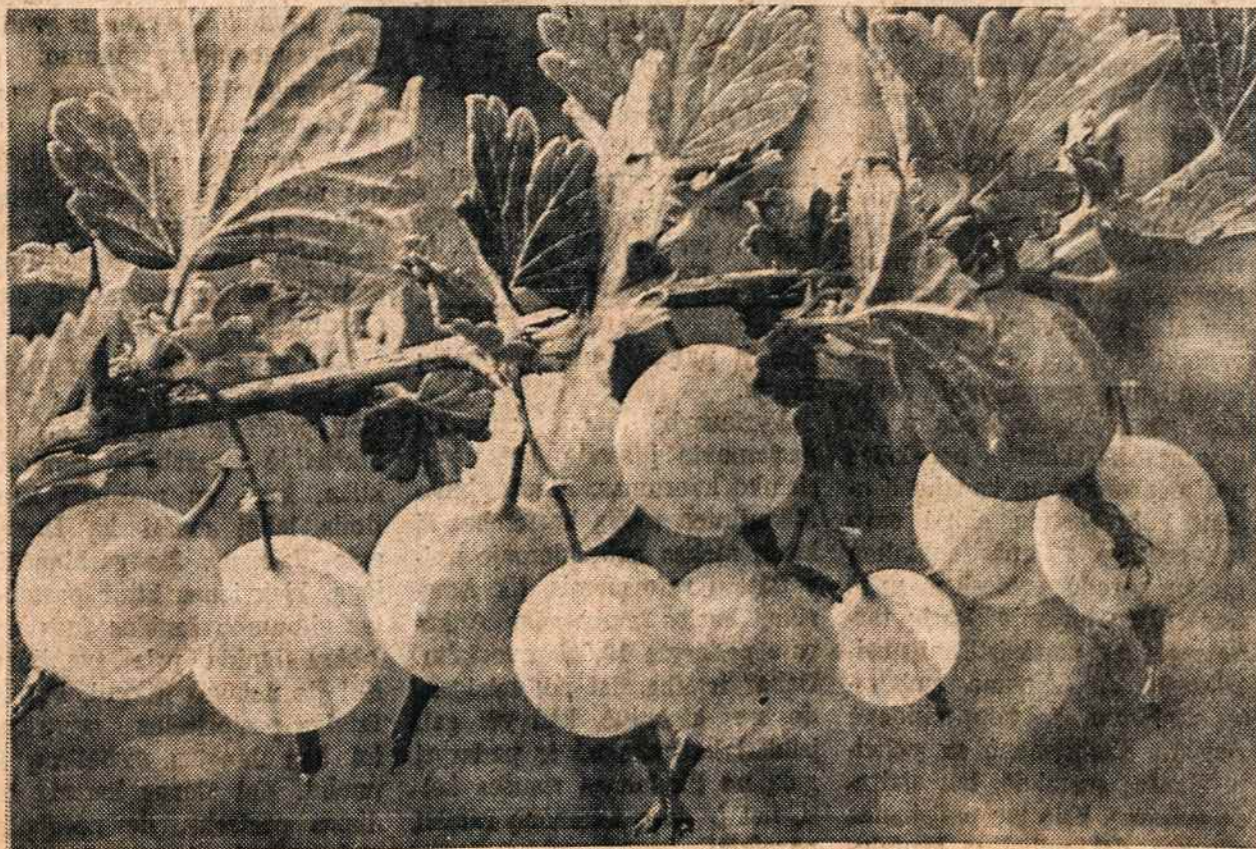
HARTFORD, CONN. — ved. Alg. Dragūnavičius, WBMI - FM 95.7 sekmadienį nuo 12 iki 1 p.p. — 273 Victoria Rd., Hartford, Conn., telef. 249-4502.

PITTSBURGH, PA. — WZUM, 1590 banga sekmadieniais 12 iki 12:30 p.p. Vedėjas V. A. Yucius, 52 Shady St. W. Pittsburgh, Pa. 15228, tel. 563-2764.

PHILADELPHIA, PA. — Bendruomenės Balsas, WTEL, 860 kilocycles šeštadieniais nuo 1:30 - 2:30 p.p. 1203 Green St., Philadelphia, Pa. 19123; PO 5-0932.

LOS ANGELES, CALIF. — L. Bendruomenės radijo valandėlė — KTYM banga 1460 sekmadieniais 5-5:30 v. p.p.

ROCHESTER, N.Y. — Kultūrinė lietuviška valandėlė sekmadieniais 9-9:30 val ryto per WCMF-FM, 96.5 mc. Klubu valdybos pirm. Pr. Puidokas, 580 Wilkins St. Rochester, N.Y. 14621.

Agrastai

Nuotr. R. Kistiellaus

(nuelcta į 3 psl.)

DARBININKAS

910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923 THE WORKER (Title Copyright) by FRANCISCAN FATHERS Eina nuo 1915 metų. 1951 sujungė AMERIKA, LDS organa DARBININKA ir LIET. ŽINIAS

Skundžiasi enkavedistas...

Kas dedasi Sovietų valdomose kraštuose, kartais patiriam iš sovietinių vadų nusiskundimų. Dabar kranta į akis nusiskundimas dėl jaunimo. A. Sniečkus, kompartijos sekretorius Lietuvoje, Maskvos laikrašty skundėsi, kad kompartijos ideologija sprogdinama iš vidaus.

platinami vietose, kur yra sovietinės kariuomenės įgulos. Per rankas einanti rašytinė literatūra. Malyginas mini, kad komjaunimo vadovo pavaduotojas Nikolai Reizmir, gimęs 1944 Vinnicos srity, "apgavęs savo organizaciją" — pasakęs, kad vyksta egzaminų į universitetą, gavęs tam reikalui iš administracijos paramos ir nuvykęs į Zagorsko... dvasinę seminariją.

Kur to priežastis?

KGB pareigūnas Malyginas dėl tos veiklos tarp jaunimo labai kaltina "Vakarų imperialistus, kurie sustiprino kovą ekonominiame, politiniame ir ideologiniame frontuose". Esą Sovietų priesas mano, kad "vienintelis būdas trečiajam pasauliui karui laimėti — yra palaukti Sovietų Sąjungą iš vidaus". Tų priešų tarnyboje esą emigrantai. Tarp jų mini rusų "solidaristus". Mini ir ypatingą "baltiečių emigrantinių organizacijų" rolę. Priešui talkiną taip pat turistai ir sionistai. Su jais Sovietų žvalgyba kovojanti. Esą pernai spalio mėn. iš Sovietų buvo išvarytas Amerikos turistai Levin, žydas, varės antisovietinę propagandą. 1967 buvo nutraukta turistinė kelionė Amerikos rabino Freilicho, "rinkusio žinias ir platinusio propagandą". Esą 35 radijo stotys "kapitalistiniuose kraštuose" nukreipusios savo siuntas į Sovietų Sąjungą.

Kokia išeitis? Malyginas šaukiasi į jaunimą, kad jis "budėtų" ir pasipriešintų bet kokiam pastangom "įsprausti į mūsų bendruomenę buržuazines idėjas, morale, papročius". Tas Malyginas, kaip ir Sniečkus, šauksmas rodo, kad jaunimo tarpe auga nepasitikėjimas komunizmo "pasirinkto kelio teisingumu".

P. KLIMAS

VOKIEČIŲ OKUPACIJA LIETUVOJE 1915 m.

(3) Naujų įvykių akivaizdoje ėmėsi ruošiamoj darbo ir įvairios politinės arba tautinės grupės. Vietiniai dvarininkai susibūrė į "Obyvatelių" Komitetą, kurs turėjo patapti Piliiečių Komitetu Kauno ir Vilniaus gubernijoms. Tarp 8 jo narių buvo įtrauktas net vienas darbininkas. Šitas komitetas, žinoma, turėjo būti lenkų kultūros įstaiga, šalia Lietuvių ir Žydų. Bendorji krašto organizacija turėjo susidaryti iš visų tautinių komitetų atstovų.

Nuo rugsėjo 11 dienos Vilnius jau atsidūrė tikroje ugnies zonoje. Jis pasijuto atkirstas ir nuo Rusijos pusės, nes iš ten nebeatidavo nei laikraščiai nei telegramos. Vokiečių aeroplantai nei dieną nei naktį nedavė ramybės. Keliolikos žmonių būta užmušta ir sužeista. Ypač piktą oro ataka sukėlė miestą naktį rugsėjo 11 - 12, kai cepelinai užpuolė Vileikos stotį, septyni kilometrai nuo Vilniaus. Toks baisus buvo trankymas ir dundėjimas, kad visi sulindę į rūsius manėme, jog vokiečiai nutarė sugriauti patį miestą. Tik kita dieną aeroplantai su bombomis paleido visomis kalbomis proklamacijų, kuriose vokiečiai aiškinosi, kad jie miesto negriausią ir kad žmonės gali būti visai ramūs, juoba, kad nebeilgai tie trenksimai begąsdinsią, nes rugsėjo 19 jie patys jau nebe iš oro pasirodys Vilniuje...

Rugsėjo 15 jie, berods, užėmė švenčių stotį, o rusų geležinkelininkai apledo Vilniaus mazgą. Tūkstantinė minia ta proga padarė čia savotišką "autodafę", išgrobsčiusi visas liekanas, malkas, žibala, geležį, net pabėgius. O pašto paliktus laikus kareiviai sunaudojo popirosams sukti...

Ieško, kas kaltas dėl riausių universitete

Amerikos filosofas kaltina "trečiają lytį"

Prieš 3 metus žurnalistas W. S. White amerikiečius įspėjo, kad jau skambą laidotuvių varpai šios šalies akademiniam vadam. Universitetų rektorai ir prezidentai nusiplauna rankas, nenorėdami imtis atsakomybės už elementarinio padarumo palaikymą aukštosiose mokyklose. Gi šiemet vienas iš garsiausių Amerikos filosofų liberalų — Sidney Hook išgirdo laidotuvių varpus skambant pačiai akademinėi laisvei. Jam ypatingo rūpesčio sukėlė dvi garsiosios Amerikos mokyklos: Harvardo ir Kornelio universitetai. Pirmąjį pavadino Amerikos švietimo Miunchenu, antrąjį — Pearl Harboru. Pirmasis bandė išgelbėti vidaus ramybę nusileisdamas perdėtiems studentų reikalavimams; antrasis visai suklupo prieš juodųjų ekstremistų šautuvų vamdžius. Akademinė laisvė, t. y. laisvė ieškoti objektyvios tiesos ir ją aiškinti, atsidūrė kritiškam pavojui.

Baltieji ir juodieji radikalai — baltieji marksistai ir juodieji naciai — siekia universitetus paversti politiniais centrais, revoliucinio judėjimo židiniais. Tiesa jiems nerūpi. Jiems rūpi tik pakeisti visuomeninę santvarką. Užtat ir profesoriai privalo kalbėti tai, ką tie studentai nori girdėti. Jei dėstytojų išvados jiems nepatinka, jie triukšmauja, reikalaujanti dėstytoją atleisti. Radikalai reikalauja studentam teisių profesorių samdyti, atleisti ir paaukštinti, nustatyti mokslo programą ir įvertinti studentų mokslą. Vadinamieji "juodųjų studijų" institutai šiuo keliu jau gerokai toli nuėjo. Pasistumdęms dar toliau, humanitariniai mokslai virs ne tiesos ieškojimu, bet

Bet Sniečkaus ir Malyginos rašiniai neduoda pagrindo manyti, kad sovietinė valdžia būtų pasiryžusi duoti didesnes laisves tikėjimui ir apskritai žmogui. Augantį tarp jaunimo laisvės įgesį mėgina sustabdyti visu prtu sustiprinta propaganda, organizacine drausme, o kur ji negelbsti — teroru. Maskvos valdovai teranda vieną rūsčią išvadą: nustosi spaudės — režimas subyrės, o jei režimas subyrės — koks tada likimas mūsų, to režimo viešpačių? Dėl to ir šauksmas: "negali būti kompromisų!"

indoktrinacija. Ar ta indoktrinacija yra balta, ar juoda, nėra svarbu. Abiem atvejais akademinė laisvė būtų palaidota. O praradus akademinę laisvę, būtų užgniauztos ir kitos žmogaus laisvės.

Akademinę laisvę palaidojuš Amerikoje, greičiausiai ji būtų palaidota ir visame vakarų pasauly. Vakarų demokratijų sąngyboj Amerika stovi centre. Nė viena šalis neturi tiek jaunimo aukštosiose mokyklose, kiek Šiaurės Amerika. Pernai studentų buvo priskaityta apie 7 milijonus. Iš 1000 gyventojų Amerikoje 31 yra studentas. (Tiesa, tik 3.5 proc. studentų priklauso radikalų grupėm.) Ironiška, kad pačiuose garsiausiuose ir liberaliausiuose universitetuose akademinė laisvė gresia pavojus. Kalifornijos, Stanfordo, Harvardo, Kornelio, Kolumbijos maištininkai smarkiausiai siautėja. Kodėl?

Sidney Hook labiausiai dėl studentų riausių kaltina profesorių. Jūs pakaltinti ir Amerikos valdžia. Viena dalis profesorių skatina riaušes, kita gi neturi kieta nugarkaulio jom su-

drausti. Universitetų vadovybių ir profesorių nuolaidumas sužadina radikalų apetitą didesniem reikalavimam.

Vienas anglas paskaitininkas, lankęsis Amerikoje šio šimtmečio pradžioje, pastebėjo, kad šiame krašte esama trijų lyčių: vyriškos, moteriškos ir kolegijų profesorių. Trečiajai lyčiai trūksta moralinės drąsos, ryžtingos valios ir sumanumo. Šių vyriškų bruožų kolegijų profesorių ypač pasigendama šiandien. Profesoriai, atrodo, yra labiau linkę mokėti bet kokią kainą už taiką mokyklų viduje, negu ryžtingai ginti akademinę laisvę tose pačiuose mokyklose. Lietuviškas priežodis gi sako, kad ant palinkusio karklo visos ožkos lipa. Iš tikrųjų tarp nulinkusio karklo ir ožkos vargu ar begali būti koks pokalbis. Sužadintas apėtitas protą pakeičia aistringų šūkavimu. Prof. S. M. Lipstet primena, kad kiekvienam iš mūsų miega žvėris. Išorinių ar vidinių varžtų pašalinimas tą žvėrį gali pabudinti. Krašte ir mokyklose susidariusių "laisvės nuotaikų" prižadintas žvėris jau pradeda spardyti. Juo mažiau

sudraudžiamas, juo labiau spiria. Štai keletas pavyzdžių!

Prieš keletą metų Kalifornijos universiteto profesūra atmetė, vadovybės siūlymą nubauti studentus, prievarta užėmusius vieną universiteto patalpą. Šiemet reikėjo helikopteriu išsklaidyti demonstruojančius studentus. Pašalinę karinius tyrimus iš universiteto sienų, radikalai kovoja už "liaudies parką". Maištininkai suranda vis naujų priežasčių triukšmui.

1966 spalio mėn. apsaugos sekretorius Robert S. McNamara buvo pakviestas kalbėti Harvardo universitete. Sekretoriaus iškyla Harvarde pasibaigė tuo, kad jis iš universiteto turėjo išbėgti šildymo tuneliu. Mokyklos vadovybė atsiprašė McNamarą, bet ekstremistų nenubaudė. Po trejų metų universiteto radikalai dekanus, kaip bulvių maišus, užsivertė ant pečių ir išnešė iš jų raštinių.

1967 JAV vicepres. Humphrey, taip aprašė savo priėmimą Stanfordo universitete: "Jie puolė ant mūsų, pylė šla-

pumus ant policijos ir vadino mus nešvankiais žodžiais." Universiteto vadovybė reagavo įprastu "demokratišku" būdu. Atsiprašė viceprezidentą už sudarytus jam nepatogumus, bet triukšmadarių nebaudė. Kitais metais valstybės sekretorius Dean Rusk Stanfordo universiteto kvietimo kalbėti nepriėmė. Rusk nusprendė, kad tame garsiaame universitete jis kalbėti negali. Ekstremistai jo argumentų nenori nei patys klausyti, nei kitiem leisti juos išgirsti. Toj pačioj mokykloj septyni studentai suorganizavo demonstracijas prieš saugumo mokyklą. Šių demonstracijų metu buvo padegtas ir laivyno rezervu pastatas. Profesūra pasiūlė tuos studentus suspenduoti. Porai šimtų studentų užėmus administracijos pastatą ir išsėdėjęs ten tris dienas, vadovybė kapituliavo: pabaudą atšaukė.

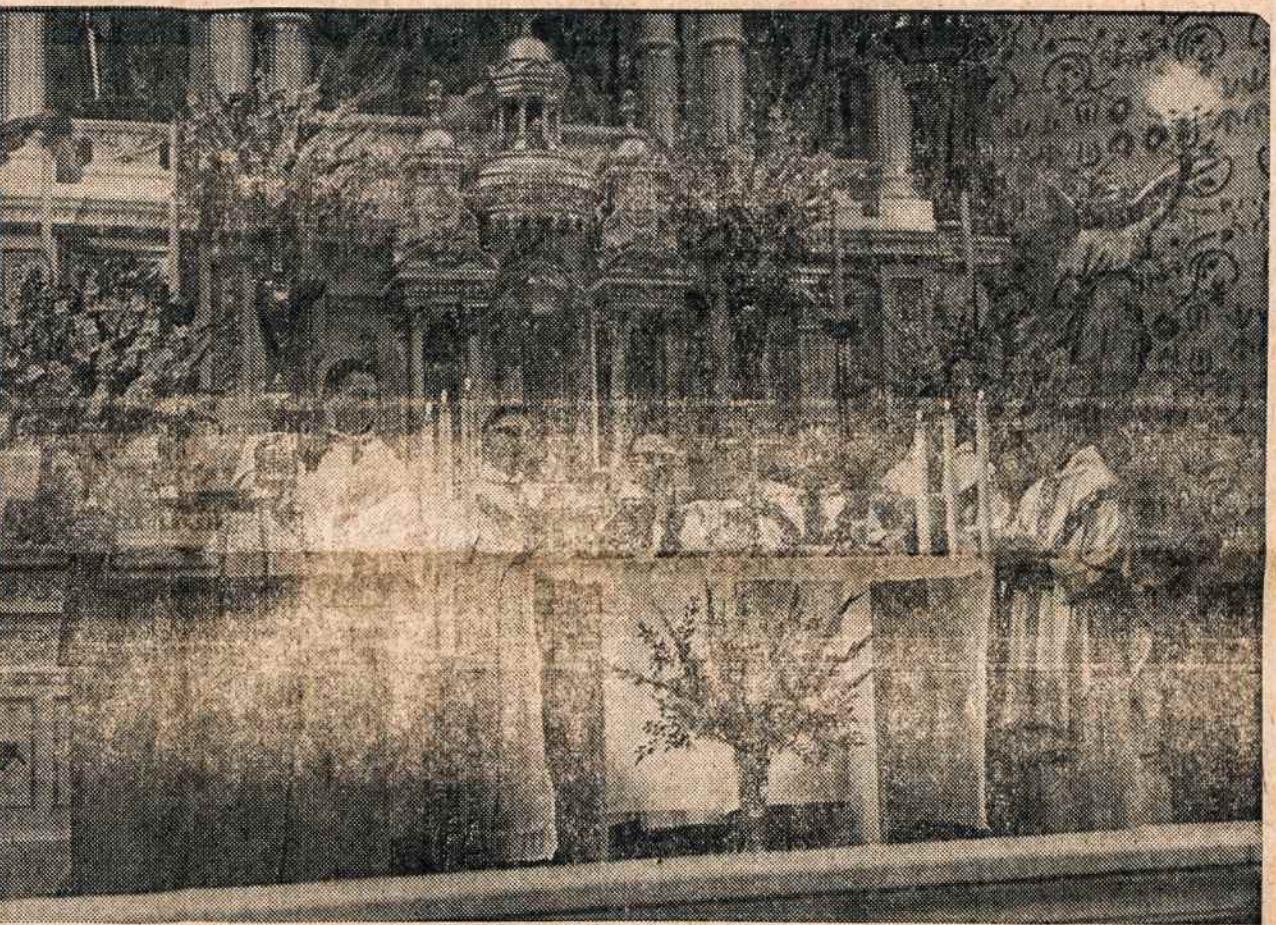
Panašūs dalykai dėjosi ir kitame garsiaame Amerikos vakarų universitete, San Francisco valstybinėj kolegijoj. 1967 naujo kolegijos prezidento dr. Summerskill inauguracijos metu hipių grupės pasileido šokti. Akademinė procesija ir kitos iškilmės buvo suardytos. Tačiau niekas nebandė hipių stabdyti. Niekas nereagavo ir kai negrų ekstremistai sumušė studentų laikraščio redaktorių. Mat, kai kuriem juodukam nepatiko to laikraščio vedamasis. Deginimas, daužymas, plėšimas, muštynės, prezidento tvirtinimu, bu-

(nukelta į 4 psl.)

Sveikatos pažanga

(atkelta iš 2 psl.)

Australijos ateitininkai turi savo "Ateities žingsniai". Vokietijos studentai leido "Ateitin". Šiaurės Amerikos studentai leidžia "Gaudeamus". Bet ar iš tiesų šie studentų leidiniai išsemia visų rašiusių mokslievių jėgas? Kitoje spaudoje studentai irgi palyginus mažai reikiškiai. Kur tad dingsta mūsų rašiusieji mokslieviai? Ar galime tikėti, kad perėję į studentus jie meta plunksną iš rankų? Norėtūsi, kad rašes mokslievis nenustotų rašyti ir tapęs studentu. Tik tokiu būdu užsitikrinsime, kad sekančioji karta bus rašančiųjų generacija".

Tėv. Tado Degučio, O.F.M., primicijos birželio 15 šv. Kryžiaus bažnyčioje Chicagoje. Konselebruoja iš k. i. d. Tėv. E. Jurgutis, OFM, Tėv. J. Bucevičius, OFM, Tėv. J. Kubilius, SJ, Tėv. T. Degutis, OFM, Tėv. L. Andriekus, OFM — pranciškonų provincijolas, Tėv. P. Baltakis, CFM, Tėv. A. Simanavičius, OFM. Nuotr. V. Noreikis

paslaptis, pykties ir skausmo pilna, puikybės ir nusizėminimo kupina, didinga ir nusūsusi ligi aitrumo, ir be lemties, ir be vairo, nuožmi ir plačiaširdė, — ta neaprepiamų turtų elgeta — apledo nakties apsiaustu apsiglobusi, bet dienos keršto neatsisakiusi, ilgaamžė Gedimino pilį Antras sapnas... Ne toks gilus nei pranašingas: viener kitur išskulto lango dzinktelėjimas jį išskleidė. Bet tatau buvo tik skurdus išpėjimas. Kai paskutinis šešėlis išnyko iš žiurujančių Vilko akių, tarytum atgijęs Perkūnas pasipurtė iš visų savo senojo židinio požemių. Griausmas ir trenksmas apsiastė visą miestą, sukratė jį pragarišku piktmu. Rusai tuo paskutiniu galybės mostelėjimu sprogdino tiltus, geležinkelius ir kaikurias dirbtuves. Bet nė suardyti nesugebėjo. Zaliasis tiltas tik įlanko. Žvėryno vos keliomis galvos dydžio skylėmis pasidabino; vieni langai teišdarėjo be jokio atsparumo...

Po to baisaus triukšmo tyla pasidaro šimteriopei klaiksnė. Apie pirmą valandą, naktį, garbės milicija paleido krivulę. Pats, kito milicininko paragintas, išėjau su basliu ir mėlynu raikščiu ant rankos kelti kitų mano ruožo draugų, kad užimty tuojau savo barą: nauja valdžia turėjo užimti senosios vietą, be jokių atidėlojimų.

Didžiuodamasis ta nepaprastai prievoje, kuri man teikė, ne be pagrindo, vienintelio valdovo garbės Lietuvos sostinėje, rusų apleistoje, o vokiečių dar neužimtoje, aš atitinkamai apnešiau balto medžio skeptrą aplink mano teritoriją ir pradėjau rytkuoti, valdžios rūpesniais susikaupeš. Netrukus išgirdau už Poguliankos kalno iš pradžių duslų, paskum vis stipresnių ir aiškesnių ūgesį. Manydams, kad čia atskuba nauji valdovai mano tik tik įgty teisių paveržti, ryžaus išdidžiai pasirodyti visos savo galios puikybės. Bet iš perdaug skubaus artėjimo sumečiau, kad tas ūgesys yra ne to galo. Iš atsargumo norėję užimti kokią žvalgybos ketę už pirmųjų vartų, bet tą istorinę naktį visi vartai ne tik buvo užrakinti, bet dar iš vidaus užgriozdinti. Vos spėjau beprisipausti mėnesienos šešėlyje už lietaus lataką, kaip pro mane prasplėvė raitųjų kazokų būrys su savo baisiomis ietimis. Užvartų arklių prakaitas siauroj gatvėj užtvindė orą. Tai buvo paskutinės rusiškų kanopų dulkės...

Dešimtą valandą vokiečiai pasirodė prie Zaliojo tilto. Pirmuosius du žvalgus aš pamačiau netrukus prie Rotušės, kur man teko stovėti milicininku. Galima užmiršti tūkstančiai, bet ne pirmieji mirties husarai su simbolinga kaukole. Lėta žingine nesustodami juodu jojo pirmyn tarp suplūdiusios gatvės minios, ilgais apsiaustais apsisuopę, purvais aptaškyti, saulės nudeginti, nervingais įtemptais žvilgsniais, lyg laukdami kas sekundė kokio "ženklų", kurs parodytų neprietelio linijas. Kadangi mieste jų neaptiko, piktojo likimo traukiami ta pačia žingine husarai išėjo jų ieškoti toliau į rytus.

Apie pusiauvienuoliktą kariuomenė ir gurguolės jau užplūdo miestą nuo Žvėryno tilto, kurs išliko bemaž sveikas. Nepabaigiama vora skubiai vilnijo be atvangos ligi vėlaus vakaro po Katedrą Užupio link. Visi buvo geriau aprengti negu rusai, nors arkliai menkesni ir

VOKIEČIAI UZIMA VILNIŪ Tyli mirties naktis, niekeno nemiegota. Paryčių senosios ponijos jau nebebuvo. Milicija lyg slapčia taikėsi užimti jos vietą Rugsėjo 18 dieną 6 val. rytą ji jau visa ėjo savo sargyba. Di-

(Bus daugiau)

Apie "Dana"

A. G. GIEDRAITIS

St. Santvaro ir J. Gaidelio opera "Dana" susilaukė tautiečių dėmesio. Ši opera, kaip jau buvo matyti iš pirmųjų spaudos pasisakymų, teigiamu įnašu įeina į mūsų teatro kultūrą.

"Danai" yra tekė ir priekaištų. Tie priekaištai nėra operos išpeikimas, bet noras matyti ir girdėti ją geresnę. Antai kai Vl. Rmjs (per "Draugo" antrąją dalį kovo 29) paklausė solistą Stasį Barą, "Ar ši opera bus tokia pat įdomi ir pagaunanti, kaip pasaulinių kompozitorių", sol. Stasys Baras atsakė: "Atminkite, kad pasaulinės operos yra tūkstančius kartų ištaisytos, o "Dana" dar tik bandoma pirmą kartą. Dirigento Aleksandro Kučiūno prityrusiose rankose "Dana" turėtų praskambėti Chicago lietuvių operai įprastame lygyje."

Sakykim, kad opera "Dana" nėra dar subrandinta, bet tai nerodo, kad ji negalėtų bręsti ir tobulėti. Ir šios operos kūrėjai be abejo žino, kur kas klūva, kur ką priiktų geriau padaryti. O kad ji išėjus jau į viešumą, tesie leista ir pašalinti apie ją ką pasakyti. Skaitym tikim libreta.

"Danos" pavadinimas jau buvo spaudoje minėtas, ypač pagrindini aptartas ponios Vaidiūnienės "Naujienose". Toks lietuviškos operos pamėgdžiotu vardu pavadinimas iš tikro nelalonus. Gal dar įmanoma būtų tokį nulietuvintą vardą išgirsti kur nors operos tekste, tik ne visos operos pavadinimu. Čia nieko negali padėti ne pačios solistės pasisakymas, kad ją, vardu Danutę, taip pat pavadiną Dana. Ir iš Lietuvos toks vardas neįprastas. Ten kartais Danutę pavadiną Done, bet tai jau šiurkščiai tardami. Antai kaikiuriose Lietuvos vietose Kazimierą pavadiną Kazu (arba kad ir Kaziu), tai ji paniekinasi ar bent pasirodysi, kad negerbi jo tikruoju vardu. Barborą pavadiną Barbe, Magdalėną Magde, Marcelę Marce, tai pravardžiuosi ar bent nemandagiai, storžieviškai pavadinai.

Pažvelkim į mūsų klasikus, rašiusius teatrui. Antai Vinco Krėvės istorinė drama — "Skirgaila", o ne koks "Skirga"; Balio Sruogos istorinė drama — "Kazimieras Sapiega", o ne

"Kazys Sapiega". Be reikalo St. Santvaro ir J. Gaidelio opera išpravardžiuota "Dana". Operos libreto tekste (18, 38, 60 psl.) randame ir tikrąjį jos vardą — Danutę.

Daumanto pavarde buvo pagarsėjęs Lietuvos partizanas. To tautos didvyrio atminimas gerbtinas. Veikale, kur dalyvauja asmuo Daumanto vardu, norėtume matyti nenuipikusių ir jo artimųjų ar bičiulių, ypač jo žmoną, pagrindiniu asmeniu operoje veikiančią solistę, taigi nekasdieniška moterį ar mergaitę. O kaip ji pristatyta baigiamajame veiksmo?

Daumantas, rusams bolševikams į Lietuvą besiantarant, liko Lietuvoje, išėjo į partizanus. Jo žmona Danutė, drauge su daugeliu kitų lietuvių, pasitraukė į vakarus. Iš operos ją matome pabėgėlių stovykloje, kur gausiai susitelkę visokio luomo ir amžiaus tautiečių. Čia ji jau besanti arčiau susipažinusi su kompozitorium Stanaičiu, kuris, pasisako, net kantatą jai parašęs (libr. 18 psl.). Tą kantatą jis rengias atlikti scenoje. Apie Daumantienei sukas ir dar vienas — buvęs karininkas Pakalnis.

Taigi Daumantienei turi gerbėjų, o ir pati, rodos, neišlieka abejinga vienam ar kitam, aiškiausiai — kompozitoriui Stanaičiui. Tai panašu į tiesą, tai natūralu. Tik nepagrįstas ir neįtikinantis Daumantienei nusizudymas, kai susiranda ją jos vyras Daumantas. Jis pasirodo toje pačioje stovykloje, sakykim, po kelerių metų. Jo žmona Danutė, pamačiusi jį — "ir išgirdusi jo žodžius, jį tarytum suakmenėja", paskui kalba (dai nuvoja arija), dar Daumantui jos nematant ir negirdint (55 p.).

Dieve, mano Dieve, Ar tu galėjai siųsti man rūstesnę bausmę!

Kad tu globotum, aš mel-džiausi daugel kartų! Kodėl, kaip silpną medį, tu palaužei mano valią.

Kodėl tu palikai mane už laimės vartų! ...

Pagaliau ji "sutelktom jėgom, atsigręžusi į Daumantą", prakalba (57 p.).

Mielasai, tu ieškomą radai!

"Juodu puola į vienas kito glėbį. Ilgoka ir slegianti pauza." Paskui Daumantas, "atsigręžęs į Dana", kalba jai ilgoka arija (58-59 p.):

Naktim, žaliųjų girių glūdu-moj, Dažnai šaukiu tave, dažnai girdėjau tavo balsą ...

Pro ugnį į tave veržiausi, kaip žvėris, Žinojau, kas galėtų būti tau brangu —

Ir mano dovana — ne deimantas žeris, Tik žemės saują, gyva krauju kovos draugų ...

Į tuos jo širdies žodžius, "save tramdydama, bet lyg klie-dama", Daumantiene atsako (59 p.):

Daumantai, Kokia nuostabi ir kokia rūsti Ta mudviejų laimės pasaka!

Ir tavo dovana — Dailiau už deimantą tviska! Kai mirsiu aš — jei siela nepagis —

Tik ta žeme, tik ta žeme užbersi man akis —

Ir "prisiglaudusi prie Daumanto, pro ašaras" (60 p.):

Dabar palauk valandėlę, Palauk, mano nesulauktasai! O, kaip aš trokštu nuo tavęs nesitraukti, Amžinam glamonesy su tavim degti! — — —

Bet palauk valandėlę — Aš turiu pasiręgti, Aš turiu pasitvarkyti, Aš turiu susitelkti — Man per sunku dabar save suprasti! ...

"Ji tekina įbėga namo durys-na", scenoje nesusivokimas, ir po valandėlės "Daumantienei kambaryje pasigirsta kurtus šūvis."

Nusizudo. Bet... anoks čia žygis! Daug dabar desperatų ir pakrikėlių žudosi. Ar pritiko žudytis Daumantienei? Ji draugavo su vyrais, gal ir simpatizavo Stanaičiui, kuris net pasisako (56 p.): "Pamilo ji visa širdim mane..." O ji pati vieną kartą, išgirdusi moterų apkalbą, svajingai dainuoja (21 p.):

Kur tu dingai, pavasario svajone? Su ilgesiu tavęs teblaukia mylima!

Sugrįžk, ateik! — Tegu pamato žmonės — Jinai tebėr, jinai tebėr iškima!

Suprantama, kad savajam Daumantui ištikima. Pagaliau jei ir pasijuto kalta dėl savo širdies jausmų svetimam, tai Dau-

mantienei pritiko didesnis žygis neg staigus nusizudymas.

Jos lauktasis Daumantas kažin kiek vargo, piktų persekiojimų, fizinių ir dvasinių kančių iškentė, per didžiausius pavojus prasimušė į laisvąjį pasaulį paliudyti apie baisią neteisębę, kokią kenčia jo tauta, — jo žmona tai žinojo, suprato, tu-

rėjo suprasti, ir visdėlto nepasiryžo į koki kilesnį žygi...

Skaitydami libretą, nežinom, kurios scenos ir kurios eilutės bus pakeistos: imame libretą originalą, koks atspausdintas. (DANA, prologo ir 3-ųjų veiksmų opera, Čikagos lietuvių operos leidinys, 1969). Ten, po

"Danos" turinio atpasakojimo, randame šitokią pastabą:

"Siame leidinyje atspausdintas Danos libreto originalas. Statant operą scenoje, buvo padaryta viena kita kopijūra, iš veikalo iškrito viena kita scena, kurių nematysit vaidinime, bet rasit šioje knygelėje. (Bus daugiau)

NAUJOS PLOKSTELIS

Lauksiu tavęs. Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys. Pasa-kla, Nemunėli, Nemunėli, Medžioklės daina, Ar žinai, Lauksiu tavęs, Vėjas, Barkarolė, Susitikimas, Eikš, drauguži, Kada meilė aplanko, Senoje pilyje, Džigūnas. Išpildo sol. E. Ivanauskas, S. Laurinaitytė, Herta Kaniauskaitė, L. Ablėnaitė, E. Saulevičiūtė, Romanas Marijošius, orkestrui palydint. Išleido Montrealio liet. radio vokalondos vedėjas L. Stankevičius. Kaina 5 dol.

Sol. Antanas Pavasaris, tenoras. Dainų ir arijų rečitalis. Šauksmas, Nemunėlis, Tušti paliktieji namai, Ten mano tėvynė, Lietuvos laukai, Tykia, tykia, Dainos, muzika ir gėlės. Arijos iš operų: Eugenijus Onieginas — Čaikovskio, L'Arlesiana — Cilea, Pajacai — Leoncavallo, Meilės elektras — Donizetti, Tosca — Puccini. Perlu ieškotojai — G. Bizet. Zydė — Halvey. Kaina 5 dol.

NAUJAI IŠLEISTOS KNYGOS

Lithuania 700 Years, parašė A. Budreckis, J. Jakstas, J. Puzinas, S. Lozoraitis, redagavo A. Gerutis. Knyga parašyta anglų kalboje, didelio formato, kietais viršeliais, 474 psl. kaina 12 dol. Liepsnos ir apmaudo ašiniai, premijuotas J. Gliaudos romanai, kaina 4 dol. Kelias į Lietuvos nepriklausomybės atstatymą, J. Puzinas, išleido Karys, kaina 2.50 dol.

Vergijos kryžkeiuiose, S. Rūkienė, kaina 5 dol., kietais virš. 6 dol., Lietuvių literatūra svetur, redagavo K. Bradūnas, kietais viršeliais 10 dol., Ant. Vilknelės tilto, P. Jurkus, kaina 2.50 dol. Peilio asmenimis, J. Jankus, premijuota, kaina 4 dol. Dangus debesyse, J. Svaistas, premijuota, kaina 2.50 dol.

Gatvės berniuko nuotykių, R. Spalio apysaka jaunimui ir senimui. 2-oji Alg. Trinkūno iliustruota laida. 528 psl. minkštais viršeliais 4 dol., kietais — 5 dol. Labai graži dovana ypač jaunimui. Išleido dr. Vydūno fondas Chicagoj.

R. Spalio anksčiau išleista Alma Mater, kurios kaina kietais viršeliais 5 dol. Taip pat Užsienio Lietuvių Spaudos Metraščių — kaina 2 dol. Lietuvos Geografijos Vadovėlis, Z. Aškolio, kaina 1.50 dol.

Introduction to Modern Lithuanian. Puikus lietuvių kalbos vadovas su 40 pamokų gramatikos priedu, skaitymais ir žodynėliais. Tekstas ir paaiškinimai anglų kalba. Nemo-kantiem ar nedaug mokantiem lietuviškai — puiki galimybė išmokyti. Parengė L. Dambriūnas, A. Klimas ir W.R. Schmalstieg. Išleido lietuvių pranciškonai Brooklyne. 479 psl., kietais viršeliais. Kaina 7 dol.

Labai naudingas priedas pradedantiems mokytis lietuvių kalbą. **Lithuanian Reader for Self-Instruction.** Parengė W. R. Schmalstieg ir A. Klimas. Kaina 1 dol.

PAPIGINTOS KNYGOS

"Atsiminimai iš Balfo veiklos". Prel. dr. J.B. Končiaus veikalas apima Balfo įsikūrimo istoriją, lietuvių gyvenimą tremtyje, naujakurių būklę Amerikoje. 144 iliustracijos. Tinkama ir naujakuriam pasiskaityt ir kvietėjam padovanoti. Kaina 3 dol. Kietais viršeliais 4 dol.

"Vytautas the Great". Prel. dr. J. B. Končiaus istorinis veikalas apie didįjį Lietuvos kunigaikštį anglų kalba. Graži dovana angliškai kalbantiem. Kaina 2 dol. Kietais virš. 3 dol.

"Awakening Lithuania". Profesorius J. Stukas anglų kalba aprašo lietuvių tautinį atgimimą. Kaina 3 dol. Kietais viršeliais 4 dol.

Šios bei kitos knygos ir plokštelės gaunamos: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

Ieško, kas kaltas dėl riaušių universitete

(atkelta iš 3 psl.)

riam laikui turėjo būti uždaryta. Naujam prezidentui (laikinai einančiam pareigas) Haya-kawa su policijos pagalba išvijus chuliganus už universiteto ribų ir prie klasių durų pastatė sus policiją, mokslas vėl galėjo būti tęsiamas. Keista, kad ši kolegija pastatyta labai gražioje vietoje, turi modernius pastatus, laboratorijas ir kvalifikuotą profesūrą. Dar keisčiau, kai ta pati akademiškų aristokratija nei pati ryžtasi savo namus valyti, nei leidžia valdžiai tai padaryti. O šiurkščių kvapas vis labiau pradeda erzinti žmonių nosis.

Ne geriau dalykai klostėsi ir Kolumbijos universitete. Vadovybė nedrįso riaušių sustabdyti pačioje užuomazgoje. Leido daužyti baldus, naikinti dokumentus, okupuoti pastatus. Vėliau pašaukta policija sukėlė protestų audrą. Prezidentas turėjo atsistatyti. Riaušinininkai nuo bausmių atleisti. Dar daugiau. Pati universiteto vadovybė bandė nutraukti maištininkų kriminalines bylas civiliniuose teismuose. Ir čia "trečioji lytis" pasirodė be nugarkaulio. Nerėmė universiteto vadovybės, nekėlė jokio protesto prieš sistemingą ir organizuotą paskaitų trukdymą. Gi, kaip minėjome, Kornelio universite-

to profesūra ir vadovybė, pamačiusi ekstremistų šautuvus, visai susileido. Be jokių pataisų priėmė riaušinininkų ultimatumą.

★

Vienok yra ženklų, kad drąsus ir ryžtingas universitetų vadovybės elgesys "sukilėlius" išgašina. Pernai Denverio universitete, vos tik prasidėjus nelegaliom demonstracijom, buvo iššaukta policija, suareštuota ir čia pat iš universiteto išmesta 40 organizatorių. Triukšmas toj mokykloj visiškai nuro. Nebuvo riaušių, kai Njagaros universiteto prezidentas drąsiai ir ryžtingai paskelbė, kad SDS subversyvinei grupei nebūs leista jo mokykloje egzistuoti.

Iš istorijos žinome, kad Miunchenas Hitlerio apetito nenumalšino. Miunchene pasaulio taika nebuvo išgelbėta. Vargu ar miuncheniškas būdas pasotins baltosios kairės ir juodosios dešinės norus; vargu ar nuolaidom bus išgelbėta akademinė laisvė. Japonų bombos Pearl Harbore pažadino amerikiečius laimėjimo kovai. Kažin, ar Kornelio šautuvų vamzdžiai paskatins Amerikos "trečiąją lytį" kovai už akademinę laisvę?

"Trečiosios lyties" atstovas

BALTIMORĖS KAR. MINDAUGO MOKYKLA BAIGĖ MOKSLO METUS

Baltimorės Karaliaus Mindaugo šeštad. mokykla birželio 8 baigė mokslo metus. Kalba mokyklos globėjas prel. L. Mendelis.

Poetas Jonas Aistis išteikia atestatą Danutei Naidičiūtei. Be jos mokyklą taip pat baigė ir Judita Griškėnaitė.

Žodį-taria tėvų komiteto pirmininkas dr. Rimantas Glemža

LB apylinkės pirm. Julius Šilgalis išteikia garbės diplomą mokytojai Birutei Dulytei-Gorrell, išdirbusiai mokykloje 8 metus. Visos nuotr. K. Česonio

Philadelphia kalba apie baltiečių ekumeninę šventę

Be religijos laisvės visos kitos žmogaus laisvės nesaugios, — kalbėjo kard. J. Krol

Philadelphijos baltiečių įspūdingoje šventėje, kuria birželio 15 buvo prisimintas Lietuvos, Latvijos, Estijos pavergimas, deportacijos ir tebetruką tikėjimo persekiojimas, kardinolas John Krol kalbėjo apie tikėjimo laisvę.

“Vyriausybės esminė pareiga paremti ir apsaugoti žmogui priderčiančias teises. Pagrindinė tarp tų teisių yra tikėjimo laisvė... Vyriausybė daro pikta, kad ji primeta jėga, baime ar kitom priemonem tam tikrą tikėjimą ar tikėjimo paneigimą. Jėgos panaudojimas prieš tikėjimą yra Dievo valios ir žmogaus šventų teisių laužymas”.

“Mes susirinkom šią popietę bendrom ekumeninėm pastangom maldauti Dievą — visokios gyvybės ir laisvės davėją — atstatyti laisvės palaimą visiems, kurie kenčia neteisębę, spaudimą, persekiojimą ir pavergimą. Mes maldaujame ypatingai už seniai kenčiančias baltiečių tautas — Estijos, Latvijos ir Lietuvos. Kad gilesnio įkvėpimo turėtume savo maldom, naudinga prisiminti tragiškus įvykius, kurie atvedė į laisvės paneigimą šiem Baltijos kraštams ir jų žmonėm”.

Kardinolas priminė 1920 liepos 12 taikos sutartį tarp Lietuvos ir Sovietų, kurie pasižadėjo gerbti Lietuvos suverenumą; priminė 1939 rugpjūčio 23 Hitlerio ir Stalino sutartį, 1939 spalio 10 Lietuvai Maskvos primestą savitarpinės pagalbos sutartį; priminė komisaro Molotovo pareiškimą, kad ši sutartis nereiškia Sovietų kišimosi į vidaus reikalus ir kad Sovietai garbingai laikysis sutarčių, o kas kitaip aiškintų — būtų provokatorius. Tų Molotovo pareiškimų akivaizdoje čia pat priminė 1940 birželio 15 Sovietų invaziją, liaudies seimų rinkimus ir trijų Baltijos valstybių įjungimą į Sovietų Sąjungą.

Tolimesnių dvidešimt penkerių metų Estijos, Latvijos ir Lietuvos istorijoje — kalbėjo kardinolas — ateistinio komunizmo “pagrindinis taikinyas yra žmogaus tikėjimo laisvė. Syki pašalinus šią laisvę, kitos lais-

vės, į kurias žmogus turi teisę, neišsilaikys.”

Tačiau ir po penkiasdešimt metų kovos prieš tikėjimą komunizmas vis dar savo nepasiekė, vis dar planuoja naujus metodus tikėjimui nugalėti.

Kaip ilgai truks spauda nekaltiem žmonėm; kaip ilgai vyriausybė smurtu, baime, bauginimais priešinsis žmogaus natūraliam laisvės siekimui — negalime pramatyti. Tačiau negalime nematyti faktų, kad Markso svarstymai apie kapitalizmą atgyveno. Marksizmas esąs atgyvenęs modernios pramonės bendruomenės sąlygoje — pareiškė Italijos komunizmo vadai. Ir Maskvoje komunistinių viršūnių konferencijoje nepasiekta komunistinės vienybės, kada Sovietai pasirodė siekiant imperializmo, o jų žadama liberalizacija tereiškia pavergimą.

Kardinolas baigė: “Šiandien mes siunčiame karštas maldas į Visagalį Dievą, kad Jis pažvelgtų į ilgai kenčiančių pavergtų tautų žmones ir ypatingai Estijos, Latvijos, Lietuvos. Mes maldaujame Dievą, kad jos atgautų laisvės, kurios jom teisėtai priklauso”.

Kardinolo kalbos ištraukos buvo pagrindinis dalykas spaudos aprašymuose apie šventę.

PHILADELPHIJOS SPAUDA PRIEŠ ŠVENTĘ IR PO JOS

Philadelphijos spauda ir televizija plačiai informavo prieš šventę ir po jos.

Prieš šventę *The Catholic Standard and Times* birželio 6 informacijos davė 53 eilutes; *The Philadelphia Inquirer* birželio 8 davė 56 eilutes; *The Monitor* (Trentono vyskupijos laikraštis) birželio 13 davė ištrauką iš komiteto atsišaukimo — viso 61 eilute; *The Evening Bulletin* birželio 14 vienoj vietoj davė 56 eilutes, kitoj dar 11.

Po šventės — įvykusias iškilmes aprašė *The Philadelphia Inquirer* birželio 16 — 58 eilu-

tės; *The Evening Bulletin* birželio 16 — 73 eil.

Viso buvo skirta informacijai apie puspenkto šimto eilučių (neskaitant vedamųjų).

The Philadelphia Inquirer birželio 15 šventę palydėjo vedamuoju “For the Silent Churches”. Atpasakojęs pavergimo ir deportacijų faktus, laikraštis baigė: “Dera prisiminti visus, kurie nukentėjo gindami tikėjimo laisvę Baltijos valstybėse ir kitose teritorijose, valdomose

Baltimorės žinios

Suaugusių klubas birželio 22 surengė ekskursiją į Midland, Maryland, aplankė šv. Juozapo parapijos bažnyčią, kur klebonauja jų buvęs dvasios vadas kun. J. Antoszewski. Kunigas ir jo parapičiai gražiai priėmė svečius ir pavaišino.

Tragiškojo birželio dienas minėjo Lietuvos Taryba ir Lietuvos Bendruomenė birželio 22. Mišios buvo 8:30 v.r., jų metų giedojo Dainos choras. Pamokslą pasakė kun. A. Dranginis.

Prel. L. Mendelis praeitą savaitę išskrido į Europą atostogauti. Aplankys Liurdą, Romą ir kitas šventoves. Taip pat nukeliaus į Švediją ir Norvegiją.

Lietuvių svetainės šerinkū metinis piknikas bus birželio 29 gražiame Conrad Villa parke. Autobusai nuo salės važiuos 11 val. r. Sokiama gros geras orkestras.

Lietuvių radijo melodijos valandėlė birž. 22 paminėjo tragiškuosius birželio įvykius. Valandėlei vadovauja A. Juškus ir K. Laskauskas.

Jonas Obelinis

NEW HAVEN, CONN.

Agnietė Radžūnienė mirė birželio 8 po ilgos ir sunkios ligos. Velionė buvo uoli šv. Kazimiero parapijos parapietė, net pusiau paralyžuota lankėsi į pamaldas, priklausė lietuviškom draugijom, skaitė “Darbininką” ir “Šv. Pranciškaus Varpelį”. Palaidota birželio 11 šalia savo vyro Antano, prieš kelis metus mirusio. Laidotuvių apeigas atliko velionės brolio sūnus tėv. Viktoras Gidžiūnas, O.F.M., asistuojant klebonui A. Zanevičiui ir New Britain klebon. kun. A. Gradeckui. Laidotuvėse dalyvavo Hartfordo klebon. kun. J. Matutis, giminės ir draugai. Nulūdime paliko serį Oną Bikulevičienę Baltimorėje, sūnus: Petrą, Antaną, Praną ir Edvardą, marčias, daug anūkių ir anūkių vaikų, bei brolio sūnų tėv. Viktorą Gidžiūną, O.F.M.

komunizmo, kur tikėjimo praktika yra užgniaužta. Ispėjantis yra priminimas, kad Baltijos bažnyčios tebėra Sovietų spaudos ir persekiojimų nutildytos”.

“Tai yra lengva užmiršti — Amerikoje, kur yra laisvės palaimos perteklius —, kad kitados laisvos tautos dabar kenčia komunizmo jungą, uždėta ginklo jėga”.

(Vedamasis 50 eilučių.)

The Evening Bulletin birželio 17 taip pat vedamajame “Communism's Enemy: Religion” rašo: “Tarp jėgų, kurių komunizmas labiausiai bijosi, yra žmogaus tikėjimas į Aukščiausią Būtybę... Tarp tautų žiaurioje komunizmo spaudoje yra Baltijos respublikos — Latvija, Estija ir Lietuva... Jų draugam užsieniuose tenka rūpintis kova už išlaisvinimą, ir tam tikslui buvo sudarytas didžiojoje Philadelphijoje Amerikos baltiečių komitetas... Visiems laisviems amerikiečiams buvo ispėjanti pamoka, kada matė ir girdėjo kelių tikėjimų vadus kiekvieną savo tikėjimo ribose išsakant viltis, jog specialios maldos bus užsieniuose už nutildytas bažnyčias anapus uždangos”.

Philadelphijos kardinolas John J. Krol primena susirinkusiem Lietuvos pavergimo aplinkybes ir istorinius faktus. Nuotr. K. Jurskis

LIETUVIŲ DIENA LOS ANGELES, CALIF.

Birželio 15 tuoj po pamaldų į Marshal aukštesniosios mokyklos salę rinkosi būriai žmonių. Juos čia sutraukė parapijos šventė, vadinama Lietuvių diena. Visi žino, kad šv. Kazimiero parapijos klebonas prel. J. Kučingis šiai metinei šventei pakviečia pirmaeilius menininkus, kurių koncertas pakelia susirinkusių dvasią iš kasdienybės ir teikia didelio estetinio pasigėrėjimo.

Šio koncerto programos pranešėja buvo Fullerton kolegijos profesorė dr. E. Tumienė, kuri pristatė viešniai iš Bostono — solistę Daivą Mongirdaitę. Solistė atliko po keletą lietuvių kompozitorių kūrinių: Juozo Gruodžio ir Broniaus Budriūno ir dar po vieną — St. Šimkaus ir V. Klovos. (Arija iš operos Eglė). Toliau ji atliko keletą arijų iš operų: La Traviata (G. Verdi), Siksnosparnis (J. Strauss, Jr.), La Figlia Del Regimento (Donizetti), Faust (Gounod). Be to, ji su vietos solistu Antanu Pavarasiu atliko duetų, taip pat įsijungė kaip solistė šv. Kazimiero parap. chorui atliekant operų ištraukas: Vyno daina iš operos Cavalleria Rusticana ir Puotos daina iš La Traviata. Koncertas baigtas B. Budriūno “Mano protėvių žeme” (žodžiai B. Brazdžionio). Visam koncertui sėkmingai akomponavo pianistė Raimonda

Apeikytė, siekianti šioje srityje magistro laipsnio.

Daiva Mongirdaitė Los Angeles lietuviams koncertuoja jau nebe pirmą kartą. Bene prieš septynerius metus jau teko gėrėtis jos atliekama daina. Tačiau kiekvienas nusimanąs pakviečia pirmaeilius menininkus, kurių koncertas pakelia susirinkusių dvasią iš kasdienybės ir teikia didelio estetinio pasigėrėjimo.

Prieš keletą metų atvykęs iš Pietų Amerikos solistas Antanas Pavarasis spėjo pasižymėti ne tik vietinėje scenoje, bet daug kartų yra buvęs pakviestas ir į kitus lietuvių gausiau gyvenamus miestus. Be to, apie jį sakoma, kad jis yra solistas, kuris niekad nenusibosta, nes pajėgia savo daina paveikti klausančiųjų širdis ir jausmus. Todėl nenuostabu, kad ten, kur Pavarasio pavardė programoje įrašyta — to parengimo pasiekimas užtikrintas! Nebent rengėjai būtų neparodę reikiamos iniciatyvos koncertui išgarsinti.

Sv. Kazimiero parapijos cho-

ras, vadovaujamas komp. B. Budriūno, savo pajėgumu, galėtum šakyti, prilygsta profesionalų chorui, pav. buv. Lietuvos operos chorui. Ir nenuostabu, nes turi pajėgių dainininkų, kurie daugelį kartų yra pasireiškę ir kaip solistai: Rimtautas ir Birutė Dabšiai, O. Deveikienė, A. Polikaitis, Gaila, kad Los Angeles yra atskirtas dideliais atstumais nuo kitų didesnių lietuvių centrų Amerikoje, todėl beveik neįmanoma komp. B. Budriūno vadovaujama chorui pasiekti toliau Chicago. Šiame koncerte šv. Kazimiero parap. choras scenoje pasirodė su 45 choristais. Nors neseniai įteikiant PLB valdybos skirtas premijas komp. B. Budriūniui, jo kūrinių koncertas buvo sutraukęs daug publikos, tačiau ir šį kartą, kaip ir aną, susilaukė gausių plojimų. Aiškiai jaučiama, kad komp. B. Budriūnas šiam chorui išlavinti yra įdėjęs daug pastangų. Be to, choro pasisekimą laiduoja ir jo globėjas prel. J. Kučingis, darbą visokeriopa remdamas ir sudarydamas palankiausias sąlygas.

Šiame koncerte dalyvavo ne tik daugelis atvykę iš kitų Amerikos vietovių, bet ir iš kitų kontinentų: Australijos ir Pietų Amerikos, o taip pat — iš Lietuvos.

Po programos žmonės grįžo į parapijos kiemą, kur, besiklausydami Mariachi orkestro muzikos, vaišinosi iki 7 val. vakaro.

Parapijos vadovybei uoliai talkino parapijos komitetas, vadovaujamas pirm. F. Speecher, ir mielos šeimininkės, vadovaujamos Onos Macėnienės.

Es gauto pelno vėl numokėta dalis parapijos skolos. Dabar parapijos skola beliko 4,000 dolerių.

Šventės dalyvių tarpe matėsi žmonių ir iš toliau: Jurgis ir Vanda Mieliūnai iš Venezuelos, Juozas ir Ona Bukevičiai iš Argentinos, Leopoldas ir Marija Jašelskiai ir Juozas ir Teklė Seliokai iš Australijos, prof. Jonas ir Marija Kuprioniai iš Louisianos, poetė Gražina Tulauskaitė ir dr. Simaitis iš Chicago, Ill., Danutė ir Aldutė Žilinskaitės — dvynukės iš Pittsburgh, Pa., ir iš kitų Amerikos ir Kanados vietovių.

Ig. M.

IŠ VISUR

— Vysk. A. Deksnio pagerbimo ir Kunigų Vienybės seimo proga liepos 1, antradienį, 11 val. mišios šv. Kryžiaus bažnyčioj, 12 val. banketas šv. Kryžiaus parapijos salėje, 2 val. seimo atidarymas, 5:30 val. vakarienė pas tėvus jėzuitus Jaunimo centre. Liepos 2, trečiadienį, 10 val. ryto seimo sesija šv. Kryžiaus parapijos salėje, 12 val. pietūs ten pat. 2 val. seimo paskutinė sesija ten pat, 5:30 val. vakarienė pas tėvus marijonus “Drauge”. Kunigų Vienybės seimo metu paskaitas skaitys: prof. dr. A. Kučas — Katalikų vaidmuo Amerikos lietuvių gyvenime, prel. J. Balūnas — Lietuvis kunigo atsakomybė savi tautai, prof. S. Yla — Lietuvių religinio centro sudarymas ir kun. J. Kubilius — Nauji liturginiai potvarkiai.

— Dr. Vytautas Bieliauskas birželio 16 Cincinnati mieste valdžios kvietas kalbėjo naujai tapusiam Amerikos piliečiam natūralizacijos iškilme. Cincinnati miesto televizijos 9 tinklas ir rytinis dienraštis davė gan plačią kalbos publikaciją ir ta proga perdavė nemažai žinių ir apie Lietuvą.

— “The New World”, Chicago laikraštis, birželio 20 d. laidoj plačiai pirmame puslapyje aprašė naujojo lietuvių vyskupo A. Deksnio konsekracijos iškilmes. Įdėta ir bendra nuotrauka. Straipsnio antraštė: “Lietuviai egzilyje gauna naują vyskupą”.

— Dail. Henrikas Šalkauskas Australijos sostinėje Canberroje birželio pradžioje buvo surengęs individualinę savo kūrinių parodą ir joje išstatė 24 naujausius savo kūrinius. Parodos metu dailininkas buvo minimas televizijoje ir spaudoje. Šiais metais H. Šalkauskas numato surengti dar vieną individualinę parodą. Ji įvyks rugsėjo mėnesį Adelaidėje.

— Elena Reisonienė, kuri vadovauja Adelaidės lietuvių bibliotekai-skaityklai, kartas nuo karto Lietuvių namuose surengia naujų knygų ir plokštelių parodėles. Tokią parodėlę surengė trėmimų minėjimų išvakarėse.

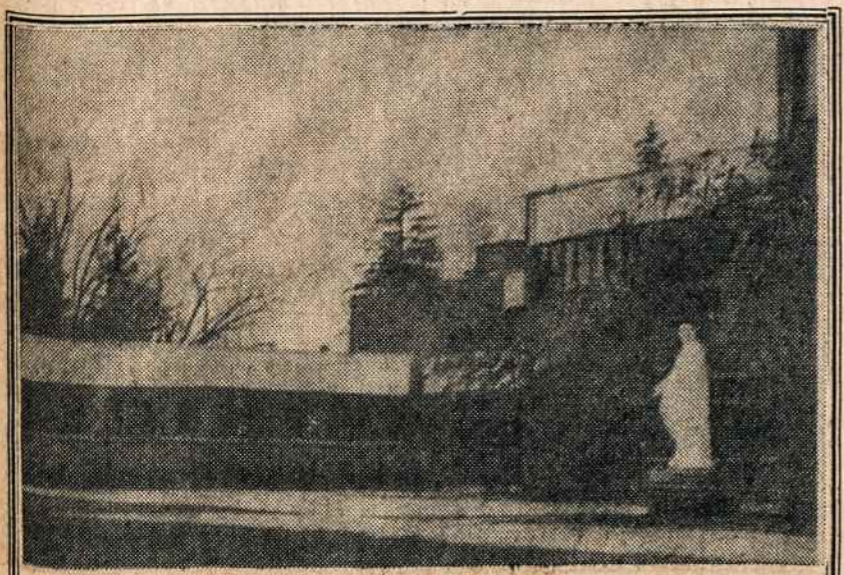
— Kun. Petras J. Ališauskas, šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonas, Pittston, Pa., kartu su dviem ukrainiečiais katalikų kunigais birželio 2 buvo priimtas privačioje šv. Tėvo audiencijoj. Trys kunigai lankė Europos šventoves.

— Amerikos lietuvių kongreso, rengiamo Amerikos Lietuvių Tarybos, garbės komiteto nariais kviečiami viena ar kita proga už Lietuvos laisvę ar apskritai už kovą prieš komunizmą pasisakę ar darbai pasireiškę JAV kongreso ir senato nariai. Garbės komitetas sutiko įeiti JAV kongreso atstovai: John M. McCormack (speaker), Silvio O. Conte, Harold d. Donohue iš Massachusetts ir Edward A. Garmatz, Georg H. Fallon, Samuel H. Friedel iš Maryland.

— Amerikos Lietuvių Taryba kviečia visų JAV lietuvių organizacijų atstovus dalyvauti Amerikos lietuvių kongrese, kuris įvyks rugpjūčio 30 — rugsėjo 1 Detroite. Organizacijos, kurios negavo atskirų kvietimų kongrese dalyvauti, taip pat prašomos atstovus paskirti, nes Alto valdyba neturi visų lietuvių organizacijų adresų.

— Jaunimo židyns Nottinghame, Anglijoje, organizuoja jaunučių ir jaunių vasaros stovyklą liepos 19-26.

Kas norėtų skelbinti Darbininke prašomas skambinti: GLenmore 2-2923

TRADICINĖ LIETUVIŲ DIENA MARIANAPOLYJE Thompson, Connecticut

1969 m. liepos 4 d.

DIENOS PROGRAMA

11:00 Iškilmingas šv. Mišias aukoja ir pamokslą sako kun. Petras Shakalis, šv. Pranciškaus parapijos klebonas, Lawrence, Mass.

12:00 Pietūs ir įvairios pramogos.

Lietuvių Dienos rengėjai ir Marianapolio Marijonai nuširdžiai visus kviečia dalyvauti šioje TRADICINĖJE LIETUVIŲ SVENTEJE. Puiki proga pasinaudoti Dievo palaima — dalyvauti šv. Mišių aukoje po atviru dangum, išgirsti gražių lietuviškų giesmių ir skambių dainų, laimėti vertingų dovanų, susitikti su draugais ir pažįstamais, bendrai pasilinksinti ir pasigrožėti žavinga Marianapolio vasaros ganta.

LAUKSIME!

Los Angeles šv. Kazimiero lietuvių parapijos 16-ji Lietuvių diena. Klebonas prel. J. Kučingis dėkoja solistams ir chorui už koncertą. Nuotr. L. Kanto

Puslapi tvarko mokytoja E. Ruzgienė

NELAIMINGOS DIENOS

1940 birželio 15 netikėtai rūt kariuomenė įsiveržė į Lietuvą ir ją okupavo. Kitais metais tą patį mėnesį tomis pačiomis dienomis daug nekaltų lietuvių užkaltauose vagonuose rusai išvežė iš gimtųjų laukų į Sibiro dykumas. O po to birželio 22 prasidėjo baisusis karas, kuris taip pat Lietuvą labai nuvargino. Po II-ojo pasaulinio karo Lietuvai nepasisekė išsilaisvinti, ir ji pasiliko nelaiminga, pavergta, rusų bolševikų rankose.

Lietuvių gyvenimas vergijo-

Lietuva ir mes

Lietuva yra mūsų tėvų ir mūsų brangiausias turtas ir pasididžiavimas. Nors mes gimėm Amerikoje, vistiek mūsų kraujas lietuviškas, ir mes priklausome tik Lietuvai. Ji yra mūsų pasiilgta ir mylima žemė.

Ką mes turim daryti, būdami lietuviai? Pirmiausia, gyvendami kitur, turime būti pavyzdin- gi lietuviai. Antra, turim bendrauti su lietuviams ir priklausyti lietuviškom organizacijom, kurios palaiko lietuvių stiprybę ir vienybę.

Nereikia pamiršti ir lietuviškos knygos ir laikraščio, kurie palaiko lietuvišką gyvastumą ir tarpusavio brolišką šilumą. O svarbiausia, man atrodo, lankyti lietuvišką mokyklą, kur gali daug ko išmokti apie Lietuvą, surast lietuvių draugų įsigyti savų papročių.

Aš taip pat jaučiu, kad labai yra prasminga, gyvenant tarp kitataučių, nesigėdinti savo lietuviško vardo, pasisakyti, kad lietuvis esi. Tas, kas gėdinasi savo tautos, paniekina ir save kaip žmogų.

Aš nesu matęs Lietuvos ir gal niekad jos nematysiu, bet visuomet turiu nesuprantamą norą jai padėti ir pamatyti ją išisvą.

Vytautas Navickas, 8 sk.

Maironio lituanistinės mokyklos mokytoja Elvyra Ošlapienė apdovanoja savo mokinę.

je yra nepaprastai žiaurus. Jie savoje žemėje neturi nuosavybės, — viskas priklauso Sovietų Sąjungai. Ne tik jiems buvo atimta savą žemę, bet ir brangi visokia laisvė. Nepaklūsimus vergijai uždarė į kalėjimus, išvežė į Rusijos gilumą ar sušaudė, ar išlikę dar gyvi iš bado mirė darbo stovyklose. Sa-

MANO KAMBARYS

Aš turiu mažą kambarį. Tas kambarys yra labai šaltas, bet aš turiu elektrinę krosnį. Mano kambaryje yra spinta, kurioje laikau savo rūbus ir kitus dalykus. Kitoje mažesnėje spintoje aš laikau savo knygas.

Mano kambaryje yra kelios lentynos. Ant jų aš esu sudėjęsi kimštus gyvulius: šunį, arklius, oktopą ir katina.

Mano lova yra maža ir labai patogė, bet tėvai žadėjo nupirkti naują.

Stai kaip atrodo mano kambarys.

Jūratė Kulpaitytė, 7 sk.

Atlanto pakraščio mokyklų inspektorius Antanas Masionis 60-ties metų jubiliatas.

Nuotr. R. Kisieliuas

vame krašte buvo uždraustos buvusios lietuvių organizacijos, panaikinta žodžio laisvė, persekiojamas tikėjimas. Per mokyklas, spaudą ir radiją bruko tik komunistišką galvojimą ir rusų kultūrą. Pavergtoje Lietuvoje gyvenančių lietuvių dvasia ir rankos surakintos. Patys vieni negali išsilaisvinti.

Jiem reikalinga mūsų laisvėje gyvenančių skubi pagalba. Mūsų šventa pareiga nepamiršti Tėvynėje gyvenančių brolių, siųst jiems aukas ir melstis, kad greitai pasibaigtų vergija, ir kiekvienas lietuvis galėtų laisvai ir laimingai gyventi savo žemėje.

Ligija Birutytytė, 8 sk.

JŪS BŪSIT GERIAUSI DRAUGAI

Rasa Milukaitė, VII sk. mok. išeinančius iš mokyklos taip atsiveikino:

“Mieli abiturientai, — es!

Mokinių vardu taip man linkma jus pasveikinti užbaigus mokyklą. Ir aš nemanau, kad reiktu su jumis atsiveikinti, nes jaučiu, kad užsimezgsi draugystė mūsų mokykloje nenutruks su jumis iš jos išėjus. Todėl tik noriu jums palinkėti pasisekimo ateities planuose ir tarti tik iki pasimatymo, tikėdama, kad jūs mūsų neužmiršite ir mielai vis mus aplankysite.”

Šiltų ir linksmų vasaros atostogų!

Ilustruotas Lituanistinių Mokyklų Moksleivių Metraštis ‘Dešimtoji Pastanga!’ Galima įsigyti pas Mokyklos vedėją ir knygynuose. Kaina 3 dol.

Mano namai

Jau iš seno liaudies patarlė sako: “Namai pragarai, bet be jų negerai”. Ir aš taip pat manau, kad be savų namų būtų labai liūdna.

Bet ne visi žmonės gali turėti ar turi namus. Man atrodo, kad žmogus be savų namų, neturėdamas savo nuosavo kampo, lyg pamestas pašaly niekam nereikalingas daiktas.

Aš esu labai laiminga, turėdama savą pastogę ir joje mielą savą kampelį. Mano namas yra priemiestyje, nuošalioje vietoje. Bet prie mano namų labai lengva privažiuoti traukiniu, autobusu ar automobiliu. Mūsų gatvė šviesi ir plati. Čia pat netoli didelė valstybinė mokykla. Mano namas yra erdvus, dviejų aukštų: iki pusės mūrinis, o viršutinė pusė tik dengta geltonomis plytelėmis. Kaimynai turi panašius namus, ir yra labai geri malonūs žmonės.

Šalia namo turime gražų darželį ir priestatą automobiliui. Aš mėgstu būti namuose, bet labiausiai savo kambaryje. Mano kambarys man nenuobodus: mėlynas kilimas, ružavos sienos ir balti baldai; įsivaizduoju, — šviestu, įvairu ir jauku. Mano įdomiausias ir mėgiamiausias darbas namuose — mezgimas. Man namuos niekad nenubostą. Bet kai vasarą išvažiuoju į Putnamą, tai labai pasiilgstu savų namų, ir tuomet suprantu, kaip liūdna tiem žmonėm, kurie savų namų neturi ir į juos niekad negali sugrįžti.

Rūta Gerulaitytė, 8 sk.

KELIONĖ Į SNIEGUOTĄ KALNĄ

Per Vainikų dienos savaitgalį mūsų šeima sugalvojo nuvažiuoti prie 6280 pėdų Washingtono kalno New Hampshire. Tai vienintelė vietovė Rytuose, kur galima slidinėti birželio mėnesį. Ten nėra jokių keltuvų ir kitokių patogumų. Reikia apie tris valandas lipti į kalną ir su savimi neštis visą man- tą.

Kalno apačioje, ant greitkelio, iš pat ryto išsiriavo daugybė automobilių. Suvažiavo ne tik iš Rytų, bet ir iš toliau: iš Wisconsin, Utah ir kt. Tai “nepataisomi slidininkai”, — kaip juos vadina tėvelis, — “jiems užtenka paminėti žodį sniegas, ir tokie važiuoja šimtus, o gal ir tūkstantį mylių...” Mano tėvelis taip pat užsikrovė slides ir sunkiusius batus ant pečių. O mes: mamytė, sesutė Lina ir aš — ejomė be krovinių, tik nešėm indą vandeniui ir šį tą užkasti. Susiradom taką ir paskaitėm skelbimų lentą, kur įspėja apie visokius pavojus. Kiti pasakojo, kad prieš savaitę krentančios uolos sužeidė keletą slidininkų, kurie buvo susėdę užkandžiau. Taigi, toks kalnas ne juokai.

Pradėjom lipti. Netrukus įpratome ir kvėpuoti nebuvo sunku. Priėjom nemažą krioklį, kur vanduo taip užė, kad ir susikalbėti sunku. Aukščiau užtikom eilę šaltinėlių. Jų šaltas, tyras vanduo mus gavino per visą kelionę. Vis sustodavom atsikvėpti, o prie vieno medinio tiltelio ilgiau pasėdėjom, užkandom, ką turėjom pasiėmę, ir užsigėrim šaltinėlio vandeniu, kuris gardesnis už mieste gaunamas sodes.

Laura Čerkeliūnaitė, 7 sk.

Tautos kankiniam atminti

“Išaušo sunki darbo diena. Šv. Trejkyk, noriu Tave pagarinti kankinimais ir pagarba savo bendradarbiams. Duokli mums išminties ir jėgos ramiai išskirti visus nesusipratimus, panieką ir neapykantą, pelaiminkli mano mylimuosius ir visą mano Tautą, o ypač Tėvynės gynėjus, našlaičius ir visus kenčiančius už Tiesą. Sujunkli mus visus vienybėn gyvu tikėjimu, nepalaužiama viltimi ir nežinančia ribų meile.” (Iš “Marija, gelbėki mus”.)

MANO ŠUNIUKAS

Mano šuniukas yra Yorkshire Terrier veislės. Nors jis yra labai mažas, mes jį pavadinome Liūta. Jo galva ir kojos yra auksinės spalvos, o kailis juodas. Liūtas labai gražus: jo viena ausytė stati, kita nudribus.

PABAIGUS LIETUVIŠKĄ MOKYKLĄ

Pabaigus lietuvišką mokyklą, mano jausmai yra dvejoji: aš esu labai patenkinta, kad pagaliau pabaigiau devynerių metų sunkų darbą, bet man nesmagu, kad kas šeštadienį negalėsiu susitikti su visais draugais. Pagaliau aš galėsiu šeima ilgiai miegoti ir vėliau važiuoti, kur noriu. Pradžioj bus neįprasta, bet vėliau tikiu, kad priprasiau. Per išleistuves visiem buvo graudu atsiveikinti, bet mes žinojom, kad vėl susitiksim, bent sykis nuo sykio.

Giedrė Kregždytė

KĄ AŠ DARIAU ŠIĄ ŽIEMĄ

Šią žiemą aš labai daug sportavau. Aš su draugėm beveik kiekvieną penktadienio vakarą važiuodavau čiuožti. Kartais per savaitgalį mano visa šeima važiuodavo čiuožti, nes mes visi esam nusipirkę pačiužas.

Šią žiemą buvo nemažai sniego. Vieną kartą nebuvo mokykloje pamokų keturias dienas. Tas dienas aš su drauge arba su broliuku, sesute ir šuniuku ėjau laukan pažaisiti snie-

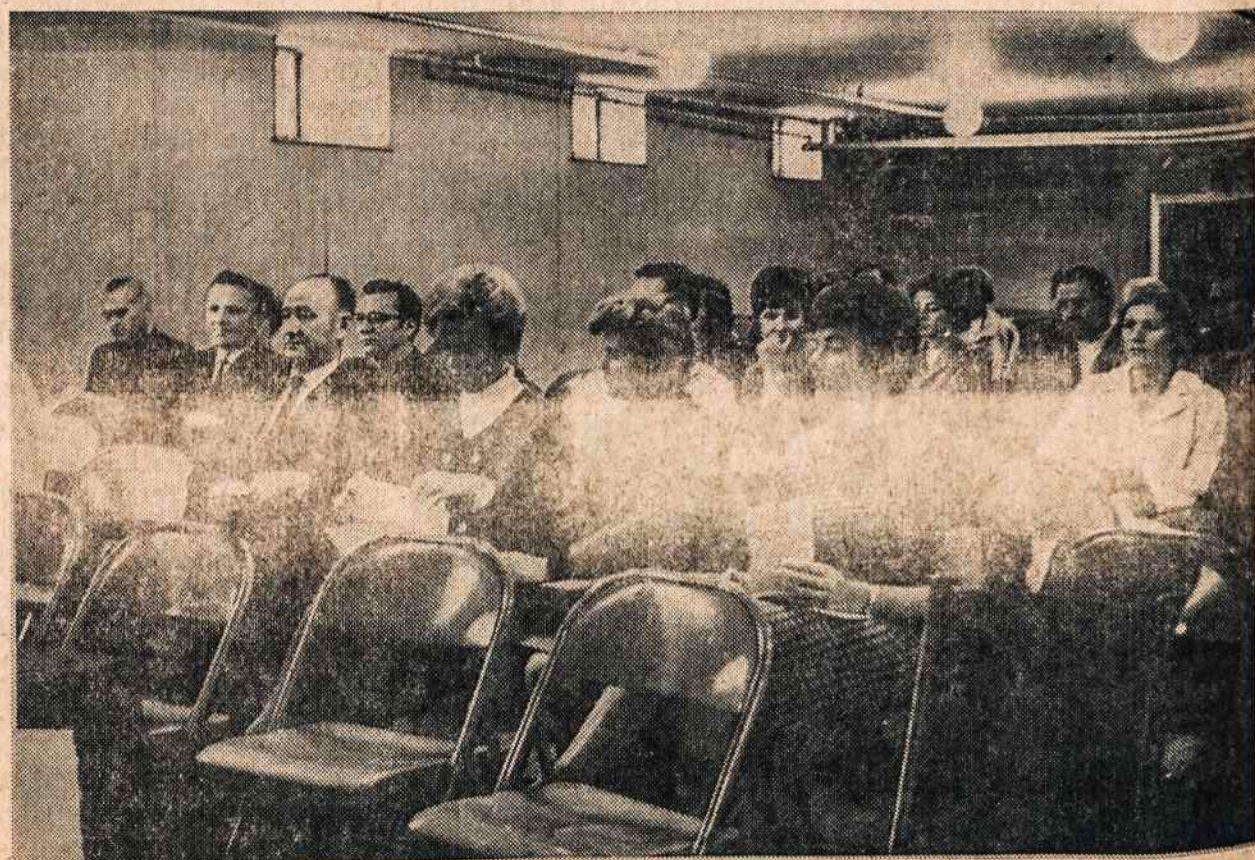
ge. Mes visi pastatėm pilies sienas, iš už kurių mes vėliau mušėm sniegu.

Porą kartų šią žiemą aš buvau rogėm pasivažinėti. Kartą parke nusidraskiau veidą bevažiuodama nuo kalno.

Su angliškos mokyklos draugais važiuavau slidinėti. Tai buvo tik antras kartas, bet man labai patinka, ir aš jau neblogoai slidinėju.

Daiva Jūrytė, 7 sk.

Rasa Milukaitė, 7 sk.

Koks kelias mokyklai geriausias? — Klausia New Yorko tėvai savo susirinkime.

Mum vistiek svarbu, kad įdomiai pasakoją.

Saulėje žėri George ežeras. Prie šio ežero yra graži lietuvių Slyvynų Blue Water vasarvietė. Puikios sąlygos praleisti atostogas. Patogu pailsėti vykstant į Kanadą. Nuo New Yorko per 200 mylių. Iš New York Thruway Exit 24, į Northway 87 iki Lake George Village; iš ten 9N keliu 7 myl. į šiaurę. Dėl informacijos kreiptis: Blue Water Manor, Diamond Point, N.Y. Tel. (518) NH 4-5071. Nuotr. V. Maželio

ŠACHMATAI

Veda K. Merkis

Spaskis naujas pasaulio šachmatų čempionas. Mačas dėl pasaulio karūnos tarp Petrosiano ir Spaskio baigėsi 12½:10½ pastarojo naudai. Borisas Spaskis 32 m., gimęs Leningrade. Šachmatais žaidžia nuo 10 metų. 1952 m. Leningrado p-bėse laimėjo 2 v., 1953 m. tarpt. Bucharesto turnyrą baigė ketvirtu, gaudamas tarpt. meistro titulą. 1956 m. laimėjo pasaulio jaunių p-bes ir didmeistris vardą. 1962 m. Havanos tarpt. turnyrą baigė 2-3 v. 1966 m. laimėjo JAV Piatigorskio taurės turnyrą Santa Monica, Calif.; 1967-1968 m. pasaulio kandidatų varžybose įveikė Gelerį, daną Larseną ir Korčnoją ir paskutinę š.m. dvikovoj—pasaulio čempioną Petrosianą.

JAV-bių jaunių pirmenybės (U.S. Junior Open) įvykis rugpjūčio 1-5 d. Bostone (Northeastern University). Dalyvauti gali visi jaunuoliai iki 21 metų amžiaus. Informuotis pas Prof. S. H. Phillips, 18 Rennie Dr., Andover, Mass. 01810 (adv. registration; inquire reduced rates, room, meals). -Dalyvio mokestis iki

ŽINIOS IŠ NASHUA, N.H.

Aloyzas V. Vaškas, gyv. 11 New St., balandžio 19 buvo pavojingai sužeistas Vietnamo karo fronte. Buvo nuvežtas į Japoniją ir gydomas. Sužeis-tojo motina Jadvyga buvo nuvykusi jo aplankyti. Iš Japonijos parvežtas į Washingtoną ir gydomas Walter Reed ligoninėje. Albinas Vaškas, sužeis-tojo tėvas, buvo nuvykęs į Wash-

ingtoną ir po trijų dienų grįžo. Karys Aloyzas V. Vaškas už drąsą apdovanotas bronzine žvaigžde su "V" užrašu. Linkime jam pasveikti.

Ferdinandas Valentukevičius, gyv. 40 Worcester St., birželio 1 minėjo savo 73 metų amžiaus sukaktį. Gimęs Merkinės vals-

čiuje. Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo metais savanoriu įstojo į Lietuvos kariuomenės 9-ji pulką ir pasižymėjo kovoje su vokiečiais, bolševikais ir lenkais, gaudamas pasižymėjimus už drąsą.

1925 liepos 14 atvyko į JAV ir apsis-tojo Nashua, kur ir iki šiol tebe gyvena. Yra pensininkas. Darbininko skaitytojas. Linkime jam ilgiausių metų!

DARBININKO SKAITYTOJAM

SKAITYTOJAMS palengvinti išsiųsti prenumeratą, dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu:

Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221
Prašau pratešti prenumeratą 1969 metams.

Vardas ir pavardė

Adresas

DARBININKAS naujiem skaitytojam pirmuosius metus tik \$5.00. Visi kiti skaitytojai, kur begyventų, moka \$8.00.

Už kalendorių	\$.....
Siunčiu už prenumeratą	\$.....
Spaudai paremti	\$.....
Siunčiu skolą už..... m.	\$.....

NEW YORK CHICAGO

LITAS INVESTING CO. INC.

specializuojasi nekilnojamo turto, trumpalaikių paskolų, akcijų biržos ir kitose srityse. LITO bendrovė Jus kviečia investuoti indėlių formoje. Už indėlius mokamos aukštos palūkanos. Investavimo arba paskolų reikalais prašome kreiptis:

Litas Investing Co., Inc.

86-01 114th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418

Tel. 212-441-6799

2422 West Marquette Rd., Chicago, Ill. 60629

Tel. 312-476-2242

Po 5 dol.: K. Vasauskas, V. Andriuskiene (pažadėjo 100 dol.), Helen Kalitis, A. Steinis, A. Sležauskienė, A. Slater, A. Simonis, A. Vaitkevičius (pažadėjo 120 dol.), Helen Chemerka, Vl. Povilauskas (pažadėjo 200 dol.), O. Noreika, Edw. Cerekis, Joseph Johnson, A. Baltušaitis (pažadėjo 300 dol.), J. Adomaitis.

Visiem aukojusiems teatlygina Visagalis!

Jamžinkite save ir savo šeimos mirusius šiame kilniame darbe Dievo garbei ir Tėvynės labui. Paskubėkite dosnia auka, kad visi statybos darbai kuo greičiau pasistumėtų pirmyn. Nepamirškite šių kilnių planų prisiminti ir testamentuose. Mūsų padėka ir maldos. Dabarties ir ateities kartos nepamirš Jūsų. Aukus siųsti: Building Fund Franciscan Monastery, 680 Bushwick Avenue, Brooklyn, N.Y. 11221.

Tėvų pranciškonų vienuolynui, Aušros vartų koplyčiai, Kultūros židiniui — Jaunimo centrui aukojo

Po 500 dol.: Povilas ir Emilija Adamoniai, Brooklyn, N.Y., Petras ir Pranė Ažuolai.

200 dol.: Antonina Baronienė, Elizabeth, N. J.

125 dol.: S. Palionienė, Brooklyn, N.Y.

111.80 dol.: Vyt. Kondrotas, Brooklyn, N. Y.

Po 100 dol.: Juozas Milius, Brooklyn, N. Y., Agnes Rinkevičienė, Brooklyn, N. Y. (pažadėjo 1,100 dol. vitražui), Jonas Rieckis, Brooklyn, N. Y., N. N., Brooklyn, N. Y., Giedrė ir Jonas Stankūnai, Jamaica Estates, N. Y., A. Trainis, Brooklyn, N. Y., įrašo Ievą ir Vincą Milukus, Petronelė Grigas, Brooklyn, N. Y., įrašo a.a. vyrą Julijų Grigą, Algis ir Niijolė Naikūs, West Haven, Conn., J. Remėza, Brooklyn, N. Y., P. Kumigėlis, Brooklyn, N. Y., J. Laparka, Brooklyn, N. Y.

75 dol.: A. Markūnas, Brooklyn, N. Y.

Po 50 dol.: Michael Macezinskas, Walter B. Shlaves, Peter Uknis, Juozas ir Ona Jonaitis (pažadėjo 550 dol.), Nell Genis įrašo a.a. vyrą Joną Genį (pažadėjo 100 dol.), visi iš Brooklyn, N. Y., Ona ir Jurgis Rekešiai, Paterson, N. J. (pažadėjo 100 dol.).

30 dol.: I. Banaitienė, Brooklyn, N. Y. (pažadėjo 100 dol.).

Po 25 dol.: J. Malinauskienė, Brooklyn, N. Y., P. Paprocakas, Brooklyn, N. Y. (pažadėjo 200 dol.), Antanas Ruseckas, Brooklyn, N. Y. (pažadėjo 125 dol.), Vyt. Sventoraitis, Brooklyn, N. Y. (pažadėjo 100 dol.), įrašo sūnų Saulių.

Po 20 dol.: Pauline Kerdoch, Brooklyn, N. Y., Anthony ir Irena Lubus (pažadėjo 300 dol.), A. I. Podaris, Brooklyn, N. Y., L. Zivynis, Brooklyn, N. Y., Wil. Gederavičius, S. Balys, Brooklyn, N. Y.

Po 10 dol.: J. Petrėnas (pažadėjo 100 dol.), Ona Jegėla (pažadėjo 25 dol.), Hellen Morris, A. Robertson, J. Vaicekuskas, Kuveikių šeima, Edward Baltrunas (pažadėjo 300 dol.), A. Skulienė, Algirdas Montvila, Albert T. Kučinskas, Anthony Peters, Johanna Laursgis, M. White, Ponas Katinas (pažadėjo 100 dol.), G. Juškaitis, Bronius, Vladas Zemliauskas, A. Kupshinskas, L. Žitkevičius (pažadėjo 50 dol.), P. Norkevičius, Brooklyn, N. Y., M. Zvirblis, Kotrina Veličkus, V. A. Pečkai-tis, New Haven, J. Jurkuvėnas (pažadėjo 300 dol.), Ona Stagniūnienė, A. Jurkšaitis,

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE
KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS PLIAŽO
— GRAIZIOJE LIETUVIŠKOJE
JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros plažas (7 minutės pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Atidaroma vasarajimui nuo birželio 22 d. iki rugsėjo mėn. 15 d. ir jau dabar primami užsakymai.

Kreiptis: Dr. ED. JANSONAS, 15 Rosedale St., Boston, Mass. 02124. Tel. 288-5999; o po birželio 22 d. tiesiai į vilą AUDRONĖ — Cape Cod, Mass., Marija Jansonas.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žaunumuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

Lietuviška vasarvietė BANGA Cape Cod, Mass.

Prie Atlanto vandenyno, Golfo srovės šildomo garsaus Craigville Beach. Patogūs kambariai ir atskiri namukai, kur patiems galima gamintis valgi. Skanūs lietuviški valgiai. Grynas pušų oras ir rami vietovė poilsiui. Svečiams be savų automobilių — transportacija į ir iš paplūdimio. Šalia "Bangos" randasi ežeras su paplūdimiu. Žuvavimo mėgėjams yra laivelis. — Norintieji puikiai praleisti atostogas prašomi su užsakymais kreiptis šiuo adresu:

A. Pakštienė
BANGA

BOX 188, CENTERVILLE CAPE COD, MASS. • (617) SP 5-4633

BUS OPERATORS

If you have the ability to carry out company policy and if you enjoy meeting people and serving the public with a courteous and friendly attitude.

TRAILWAYS

wants you to drive one of their Intercity coaches in the New York City - New England Area.

Excellent pay plus liberal benefits
Qualifications for entering driver's training school:
At least 25 years of age
Height 5'8" to 6'3"
Weight in proportion to height
High School Graduate
20/20 Vision without correction
Good physical condition.

Apply in person at Holiday Inn, Darien, Connecticut, 50 Ledge Rd., exit 10 off Connecticut Tpke.

All approximately 3 hours for interview and tests.

NO PHONE CALLS.

An Equal Opportunity Employer.

Assistant for Design Room

Experienced in making first pattern. References required.

Tailor for Design Room

Experienced in making jackets. References required.

Sample Hands for Design Room

Experienced only. References required. Leading sportswear firm. Stimulating, pleasant, excellent working conditions. Call Miss Deller, Ext. 35

EVAN-PICONE

(212)564-7375 in New York; (201)868-8268 in New Jersey

PIRMAUJANTI DEŠŲ PREKYBA NEW YORKE
VOKIŠKOS SPECIALYBĖS

SCHALLER & WEBER

AUGŠCIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI

Mūsų krautuvėse geriausios dešros
Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai
Užėikite — įsitikinsite!

9 DIDŽIULĖS KRAUTUVĖS 9

New Yorke: 1654 2nd Ave. (85-86 St.) — TR 9-3047
Ridgewode: 56-54 Myrtle Avenue — VA 1-7068
Astoriijoje: 28-28 Steinway Street — AS 4-3210
Floral Park, L.I.: 259-17 Hillside Ave. — 343-6116
E. Northport, L.I.: 250-A Lark Field Rd. 516-757-0801

Franklin Sq., L.I.: 981 Hempstead Tpke. — 437-7677
Flushing: 41-06 Main Street — HI 5-2552
Jackson Heights: 82-10 37th Avenue — DE 5-1154
Poughkeepsie, N.Y.: 450 Main St. — 914-454-9070

TO PLACE
YOUR AD
CANCEL OR CHANGE
Tel.: GL2-2923

MALE - FEMALE

Secty's and Typists

Full and Part Time

PRATT INSTITUTE

We have a variety of interesting positions. HS grads with electric typewriter skills preferred. Most secretary jobs require shorthand. Many benefits including unusual vacation and free tuition.

CALL
PERSONNEL DEPT.
622-2200, Ext 458
For More Information

SERVICE

JIMMY'S FURNITURE
REFINISHING & REPAIR
We Make your Furniture
Look Like New
We go to the Home
Call 857-4888

CYPRESS OUTDOOR
SWIMMING POOL
Open 7 days a week
A Family Place
852 Jamaica Ave Bklyn N.Y.
Call AP 7-0788

EXPERT SEAMSTRESS
All female fashions — reasonable prices. We make all your garments look like new. Call Mon. thru Sat. Mrs. Marshall 47 Broadhurst Ave. N.Y.C. — Call 862-7081

MONTREAL DOWNTOWN
FURNISHED ROOMS by the day and week fully carpeted and television — 1480 Overdale Street and McKay Street. Call 514-878-0085 ask for Mr. Rioux.

Fry House International Corp 219 Utica Ave Bklyn N.Y. Specializing in the finest in rib and chicken shrimp and fish. Complete hot meal for one or one hundred delivered to your door — A Party in a Minute Tele 772-2450 Look for our other New Locations

H. W. MALE

PORTERS
Steady job, good salary, Union benefits for hospital located in Queens. Must speak English. Call Mrs. Houtkoppa Ext. 602 daily from 8 to 3 PM (212) NE 9-7100

WANTED
DISHWASHERS - WAITERS
for Italian and Continental Cuisine. Good salary. Call Chef — 814 WO 7-1757 PLAYLAND PARK RESTAURANT, Playland Park, Rye, N. Y.

WANTED! COOK
for Italian and Continental Cuisine. Good Salary
Call Chef 914 WO 7-1757
Playland Park Restaurant
Playland Park, Rye, N.Y.

GENERAL FACTORY HELP
Union benefits, steady work, quick advancement; must speak and write some English. GRAFCO ROLLER CO. 300 Lodi St., Hackensack, N.J. (201) 342-1012

STOCK CLERK
Needed in Heating Department of large progressive company. Paid vacations and other excellent benefits. CONNECTICUT REFINING CO. 105 Water St. West Haven, Conn. — (203) 933-2511

Oil Burner Serviceman, experienced Excellent opportunity for #2 and #4 Oil Burner Men. Licensed preferred. Paid vacations and other excellent benefits. Large progressive company. Connecticut Refining Co. 105 Water St. West Haven, Conn. (203) 933-2511.

AUTOMOBILIŲ
PATAISYMO
ir NUDAŽYMO
reikalais kreipkitės į gerai patyrusius mechanikus, kurie sąžiningai atliks visus darbus.

Mantel & Doren, Inc.
83-12 Cooper Avenue
Glendale, N. Y. 11127
Tel. 894-4188

DARBININKAS

NEW YORKO
NAUJENOS

Vienuolynas GL 5-7068
Spaustuvė GL 2-6916
Redakcija GL 5-7281
Administracija GL 2-2923

Vysk. A. Deksnio pagerbimo proga V. Atsimainymo bažnyčioje liepos 6 d. 5 val. vak. koncertacinį mišių metų, kurias aukos vyskupas su šios apylinkės kunigais, pamokslą pasakys kun. St. Yla. Po mišių įvyks vyskupui pagerbti vakarienė V. Atsimainymo parapijos salėje, Maspeth, N. Y. Vakarienės metu kalbės gen. kons. A. Simutis, vyskupo klasės draugas A. Diržys ir prel. dr. V. Balčiūnas. Vakarienės programą praves V. Volertas. Meninę programą atliks solistas S. Citvaras, palydimas pianisto A. Mrozinsko. Bilietus galima įsigyti pas P. Minkūną (85-68 98th St., Woodhaven, N. Y., tel. HI 1-2095) arba pas platintojus. New Jersey kreiptis pas K. Janikūną (84 MacArthur Ave., Lodi, N. J., tel. GR 2-6422) ir pas L. B. apylinkių pirmininkus. Vyskupui pagerbti komitetas, vadovaujamas garbės pirm. prelatu J. Balkūno ir pirm. A. Vakselio, daro visa, kad pagerbimas būtų sėkmingas.

Kun. Andrius Senkus, gyv. Floridoje, dviem mėnesiam atvyksta į Newark, N. J., pavaduoti negaliojantį kun. P. Toraitį.

Maironio mokyklos naujųjų 1969-70 mokytojų pradžia — rugsėjo 6 d. 9 val. ryto.

Dariaus ir Girėno skridimo minėjimas Brooklyne šiemet įvyksta liepos 19, šeštadienį, 3 val. popiet, prie Dariaus ir Girėno paminklo Lituanica Square. Bus himnai ir trumpos kalbės. Vistus dalyvauti kviečia Bronė Spūdienė, komiteto pirmininkė.

Dail Elenos Kepalaitės broli, Petras Kepalas, mirė gegužės 30 Vilniuje, Lietuvoje. Palaidotas birželio 1 naujose miesto kapinėse Žvėryne.

Inž. Kęstutis Miklas, Batuno vykdomasis pirmininkas ir PLB ryšininkas prie Vliko, birželio 15 Newarko lietuvių parapijos salėje skaitė paskaitą baisiojo birželio minėjime, kurį rengė New Jersey Amerikos Lietuvių Tarybos skyrius.

Angelių Karalienės parapijos 86-tasis metinis piknikas bus liepos 13 Jamaicoje toje pačioje vietoje, kaip ir kiekvienais metais.

Atlanto pakraščio lietuviai kunigai pagerbs naująjį vysk. A. Deksnį metiniame savo suvažiavime liepos 8 Marianapolyje, tėvų marijonų sodyboje. Iškilmingi pietūs bus 1 val., suvažiavimas — 3 val.

Vliko tarybos posėdis buvo birželio 23, pirmadienį, Pavergtųjų Tautų Seimo patalpose. Svarstyta įvairūs einamieji reikalai.

Vliko pirm. dr. K. Valiūnas su šeima birželio 24 išvyko į Europą vasaros atostogoms. Taip pat jis aplankys įvairių kraštų oficialius asmenis ir lietuviškas kolonijas. Į New Yorką grįžta rugpjūčio 25.

Dr. Aldona Šlepetytė-Janačienė su savo vyru, sūnumi ir motina T. Šlepetyte birželio 24 išvyko į Paryžių pas savo seserį Birutę Venckuviene. Europoje praleis visą vasarą.

Tėv. Kornelijus Bučmys, O. f.m., Darbininko redaktorius ir moderatorių, birželio 30 išvyks atostogų. Redakcijon grįš liepos 12.

LMK Federacijos New Yorko Klubu susirinkimas buvo birželio mėn. 25, trečiadienį, p. Sirusų namuose Woodhavene. Savo įspūdžius iš kelionės į Lietuvą papasakojo p. Legeckienė. Naujon klubo valdybą išrinkta: Aldona Jonynienė, Gedrė Kulpienė, Sofija Skobeikienė, Valerija Šleikienė, Pajauta Ivauskienė. Valdyba dar pareigom nepasiskirstė. Senojoje valdyboje buvo: dr. M. Kregždienė, pirmininkavusi klubui kokią dešimtį metų, p. Sirusienė, M. Ulėnienė, M. Virbickienė ir T. Penikienė.

Delegatai į LRK. Susivienijimo 64 seimą, kuris vyksta šį savaitgalį Waterbury, Conn., iš New Yorko yra: 115 kuopos — B. Bobelis, J. Giedraitis, 135 kuopos — A. Mažeika, 134 kp. — P. Montvila.

Darbininkas liepos ir rugpjūčio mėnesiais išeis tik vieną kartą savaitėje — trečiadieniais.

Pranumeratoriai, pakeisdami savo adresą, prašomi administracijai pranešti ne tik naują, bet ir seną adresą. Taip pat neužmirškite pridėti pašto zip code numerio.

A. + A.

PRANUI IVASKEVIČIUI

mirus,

jo broliui Stasiui gilia užuojautą reiškia ir kartu liūdi

NEW YORKO VYRŲ CHORAS

Jo Ekscelencijos

VYSKUPO ANTANO DEKSNIO
PAGERBIMAS

1969 liepos 6, sekmadienį, 5 val. popiet

Koncelebracinės šv. mišios su kun. S. Ylos pamokslu. Po mišių 6 val. vakarienė, kurios metu kalbės A. Diržys. Sveikinimai. Meninę programą atlieka sol. St. Citvaras, akomponuoja A. Mrozinskas. Mišios ir vakarienė įvyks V. Atsimainymo parapijos bažnyčioje ir salėje, 64-14 56th Rd. Maspeth, N.Y. 11378; tel. 326-2236. Bilietai į vakarienę gaunami pas rengimo komitetą išdėminką P. Minkūną (85-68 98th St., Woodhavene), parapijų klebonijose, Balfo, Religinės šalpos, Darbininko administracijos, Lito, Andrių, Šalinskienės įstaigose. Vakarienės aukta — 10 dol. asmeniui.

Vyskupui A. Deksnui pagerbimo komitetas, kurį sudaro New Yorko ir New Jersey parapijų organizacijos ir L.B. atstovai.

Korp. Neo Lithuania birželio 28 rengia išvyką į pajūrį, į Fire Island (Robert Moses Pk.), prie Parking Lot 2. Kviečiami visi dalyvauti. Informacijos reikalais skambinti: V. Jurgėla EM 6-2494 arba T. Aleksandravičius HI 1-5179. Jei līs, tai išvyka bus ateinančią savaitę.

Rimos ir Juozo Bružų siuntinių įstaiga bus uždaryta nuo birželio 30 iki liepos 7 d.

Batūnas, kuris daro žygius iškelti Pabaltijo kraštų laisvės ir nepriklausomybės klausimą Jungtinėse Tautose, yra paskelbęs finansinį vajų. Pirmuoju atsiliepė prel. J. Balkūnas, prisuntęs 100 dol. auką. Antanas Marma iš Chicagos prisuntė čekį — visą savo vienos savaitės uždarbį 73.54 dol., Jonas Valauskas iš Lemont, Ill., prisuntė 10 dol. auką. Batūno išlaidos yra didelės, dirbant tokių platų darbą. Padėkime jam. Kiekviena aukta yra vertinga. Siųskite čekius United Baltic Appeal vardu, 2789 Schurz Avenue, Bronx, N. Y. 10465.

Jaunimo varžybos

Lietuvių švietimo ir šeimos reikalų JAV LB švietimo Taryba paskelbė mokyklų lankančiam ir nelankančiam jauniui varžybas. Varžybų dalyvių amžiaus riba 18 m. Varžybos pravedamos liuanistinėse mokyklose. Varžomasi grupėse:

I-IV sk. (6 m.-10 m.) grupėje — deklamavimas, skaitymas ir diktantas;

V-VI sk. (11 m.-12 m.) grupėje — deklamavimas, skaitymas ir atpasakojimas;

VII-VIII sk. (13-14 m.) grupėje — deklamavimas, skaitymas ir rašinėlis;

Aukšt. klasių (15-18 m.) grupėje — deklamavimas, skaitymas ir rašinėlis.

Pramatomos tautinių šokių ir dainų grupinės varžybos. Bus ir tarpmokyklinės varžybos. Geriausias bus skiriamas vertingos dovanos. Smulkesnės informacijos bus paskelbtos ateinančių mokslo metų pradžioje, o pagalvoti ir pradėti ruošti reikia jau dabar.

LRKSA 64-TASIS SEIMAS

Birželio 29, 30, liepos 1 ir 2 Waterbury, Conn., įvyks LRKSA 64-tasis seimas.

Seimas bus pradėtas iškilmingomis pamaldomis 11.30 val. ryto šv. Juozapo parapijos bažnyčioje. Per lietuviškas koncelebracines mišias atitinkamas giesmes giedos parapijos choras ir vyrų kvartetas, vadovaujant kompozitoriui A. J. Aleksaiui. Pamokslą pasakys ilgametis Susivienijimo dvasios vadas prel. J. F. Baltusevičius iš Wilkes Barre, Pa.

Waterbury gyvuojančios 11 ir 91 kuopos yra sudariusios seimo priėmimo komitetą, kurio garbės pirmininku yra vietos klebonas kun. Jurgis J. Vilčiauskas, pirmininku — komp. A. J. Aleksis. Komiteto pastangomis tuoj po iškilmingų pamaldų parapijos salėje ruošiami pietūs su kultūrine programa ir įžymiais svečiais kalbėtojais.

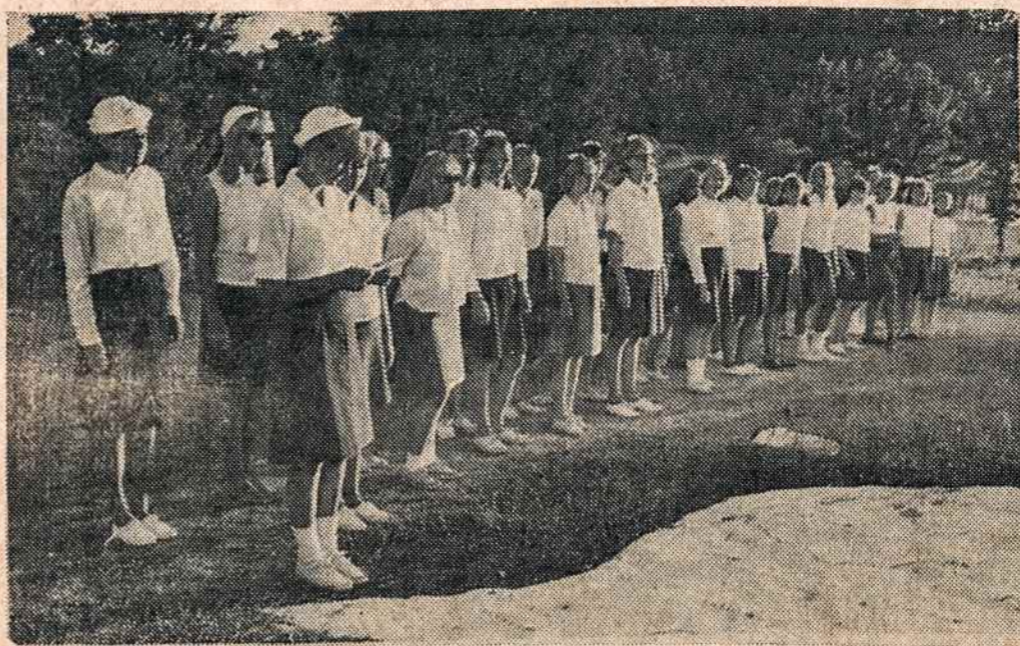
Tą pačią dieną 5 val. p.p. prie Holiday Inn viešbučio maudyklinio tvėnkini rengiama įvairi pramoga.

Linkėtina seimui geriausio pasisekimo!

Gražuose Catskill kalnuose
DRUSKONE HALL VASARVIETĖ
atidaroma nuo liepos 1 d.

Puikus maistas. Sveikas kalnų oras. 5 minutės kelio iki baseino. Svečiai priimami savaitgaliais ar ilgesniam poilsiui. — Rašyti:

S. Zagorski
DRUSKONE HALL
Andes, N. Y. 13731
Telef. (914) 676-4661

Dainavos mergaičių stovykloje per vėliavos nuleidimą

Jaunimas politiniame seminare išlausė penkis paskaitas

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas birželio 7-8 New Yorke surengė politinį seminarą jaunimui. Tai pirmas iš numatomos eilės tokių seminarų, kurių paskirtis — supažindinti daugiau jaunosios lietuvių išėjimo kartos visuomenininkų su Lietuvos nepriklausomybei atgauti skiriamos veiklos organizacija, metodais, priemonėmis ir tuo būdu teikti bei rengti šios veiklos vykdytojams talkininkų bei pavaduotojų iš jaunuomenės tarpo.

Siuo pirmuoju seminaru pasinaudojo 26 jauni visuomenininkai, daugiausia iš New Yorko ir New Jersey, bet du buvo iš Connecticut, trys iš Ohio ir keturi iš Massachusetts.

Penkios temos

Šiame seminare buvo dėstytos penkios temos. Kiekvieną temą dėstė paskiras prelegentas. Po prelegentų pranešimų kiekvienam atveju buvo atsakinėjama į klausytojų paklausimus ir vyko seminarų dalyvių diskusijos. Kiekvieną temai buvo skirta dvi valandos laiko.

Pirmoji tema buvo — Lietuvos laisvės kovos organizacinė sandara. Prelegentas — Vliko vicepirmininkas J. Audėnas.

Tezės: Lietuvos valstybė, nepaisant okupacijos, teisiškai gyva, ir jos gyvybė reikišiai

per diplomatinis Lietuvos valstybės atstovus; Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, sudarytas pogrindiškose vokiečių okupacijos aplinkybėse Lietuvoje, yra įsipareigojęs kelti laisvės reikalaujantį lietuvių tautos balsą už pavergtą tautą bei jos vardu (čia išdėstyta pradinė 1944 vasario 16 dienos Vliko deklaracija), ir Vlikas tebevykdo šį savo įsipareigojimą laisvajame pasaulyje. Išdėstyta, kaip Vlikas tą savo įsipareigojimą vykdo: stebi padėtį Lietuvoje, rengia atitinkamas apžvalgas bei studijas, informuoja laisvus lietuvius, kreipiasi į laisvojo pasaulio vyriausybes bei tarptautines institucijas.

Nušviestas Lietuvos Laisvės Komiteto ir Pavergtųjų Europos Tautų Seimo vaidmuo, Amerikos Lietuvių Tarybos sandara ir veikimo esmė, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės bei paskirų kraštų Lietuvių Bendruomenės organizacijų vaidmuo, pagaliau — visų tų veiksmų savitarpinės paramos bei bendradarbiavimo tvarka.

Lietuvos pasiuntinybės Washingtono patarėjas

dr. Stasys A. Bačkis išsamiai aiškino diplomatijos veikimo būdą

ir taisykles apskritai ir išryškino Lietuvos diplomatinės tarnybos veikimo galimybes bei keblumus, kai nėra savosios vyriausybės.

Dr. Jonas Puzinas pateikė įvairių duomenų, vaizduojančių dabartinę padėtį Lietuvoje: Lietuvos patirtus gyventojų nuostolius, okupacines valdžias įvestą santvarką, komunistų partijos vaidmenį, indoktrinaciją mokyklose ir visuomenėje, "proletarinio internacionalizmo" praktinę reikšmę, nutautinimo bei rusinimo užsimojimus, ūkines, darbo bei socialines problemas, religijos, švietimo ir kultūrinės kūrybos sąlygas.

Vliko pirmininkas dr. J. K. Valiūnas kalbėjo apie Vliko veiklos sąlygas bei galimybes, apie galimybių pasirinkimą, atsivėlgiant į padėtį tarptautiniuose santykiuose, apie lietuvių turimą pajėgumą bei priemones įtakoti Lietuvos bylai reikšmingas institucijas. Ypač pabrėžtas reikšmingumas bei nauda to fakto, kad Vlikas tu-

ri galimybės prisistatyti kaip savam krašte sukurta ir tik vėliau egzilėje atsidūrusi organizacija. Nurodė eilę konkrečių būdų, kaip galima padėti vykdyti Vliko uždavinį, išnaudojant jaunimo turimus ryšius aukštojo mokslo institucijose.

Vliko valdybos narys Algirdas Budreckis kalbėjo apie dalykų išgarsinimo priemones ir jų pavertimą: aiškino, kaip parengti pranešimus spaudai, kaip pasiekti reikiama redaktorių ar radijo direktorių, kaip pateikti žinias informacijos agentūrom, kaip svarbu užmegzti asmeninius pažinčių su laikraštiniškais, taip pat, kaip reikia pasiruošti dalyvauti radijo ar televizijos programose perduodamos diskusijose ar pasikalbėjimuose.

Iš seminaro dalyvių Vliko vabai teko patirti, kad jie seminaru gyvai susidomėjo ir buvo juo patenkinti. Tai sutvirtino Vliko valdybos apsisprendimą rengti ir daugiau panašaus pobūdžio seminarų. (Elta)

Ramiausios atostogos Cocksacke, N.Y., pas Motiejūnus, visiem gerai žinomas brooklyniečius. Yra gražūs sodai, pilni uogų ir vaisių. Galima ramiai praleisti atostogas ar sustoti tik savaitgaliam. Visas pragyvenimas ir maistas savaitei kainuoja tik 40 dol. Maisto produktai švieži iš savo ūkio. Rašyti adresu: Mrs. A. Motiejūnas, 2 North St., Cocksacke, N. Y. Telefonas: (518) 731-8869.

Graži ir vertinga dovana. Vyrų, moterų ir vaikų HY MOSER 18 karatų auksas, 25 akmenų, automatiški, su kalendorium, incabloc laikrodžiai, naujausios gamybos ir mados, parduodami labai žemomis kainomis su garantija. Dėl katalogų ir informacijų rašyti: S. V. Staras — Importer, 23 Mendon St., Worcester, Mass. 01604.

Pilėnai, Vytauto Klovos keturių veiksmų lietuviška opera. Albumas iš 3 ilgo grojimo plokštelių. Dainuoja Vilniaus operos solistai ir choras. Kaštai 12 dol., dabar su persiuntimu — 8 dol. Graži dovana visokiom progom. Teliko tik ke-liolika albumų. Gaunama Darbininko administracijoje.

BOSTONO
ŽINIOS

A. Skirius, "Lietuvių Dienų" leidėjas, pereitą savaitę su žmona viešėjo Bostone. Abu atlydėjo savo sūnų, kuris kolegijoj dėstys ispanų kalbą.

Onos Ivaškienės vadovaujamas tautinių šokių sambūris birželio 14 dalyvavo Arlingtono Filharmonijos dr-jos 34-to metinio koncerto ir braškių šventės programoj, pašokdamas Malūną, Mikitą ir Landytinį.

Dalius Vasys gavo pilną stipendiją į Noble and Greenough aukštesniąją mokyklą, kuri yra Dedham. Šioj mokykloj mokslas ir išlaikymas kainuoja 3,500 dol. metam.

Mišių tarnautojų metinis išvažiavimas bus birželio 27, penktadienį. Visi susirenka 10 val. r. prie šv. Petro lietuvių parapijos klebonijos ir išvažiuoja su savo vadovu kun. Albinu Janiūnu.

Kun. Alfonsas Yumontas, S. J., savo kunigystės 25 metų sukaktį minėjo birželio 15. Jis su kaktuvines mišias atlaikė jėzuitų vienuolyno koplyčioje Dorchesterje. Jis mokytojauja Bostono kolegijos aukštesniojo mokykloj ir sekmadieniais talkina šv. Petro lietuvių parapijos kunigam, atlaikydamas mišias 7-tos gatvės salėje.

Kun. Pranciškus Jakimavičius-Jakmauh, S.J., savo kunigystės 25 metų sukakties mišias atlaikė jėzuitų vienuolyno koplyčioje Dorchester, Mass. Jis yra misijonierius ir dirba Jamaica saloje Atlante.

Į abiejų jėzuitų kunigystės sukakties minėjimus atsilankė šv. Petro lietuvių parapijos klebonas kun. A. Baltrušėnas ir jo vikarai. Taip pat dalyvavo daug žmonių ir giminių.

Tėvai marijonai visus kviečia į savo lietuvių dieną, kuri bus liepos 4 Marianapolyje, Thompson, Conn.

Parduodama graži vieta tarp medžių apaugusių kalnų, 9 mylios nuo Ellenville miestelio. Namas aštuonių kambarių, pilnai apstatytas baldais. Klėtis, garažas, sodas ir 9 akrų žemės — miško. Dėl mirties šeimoje parduodama pigia kaina. Savininkai pageidautų, kad nuosavybė tektų lietuviui. Teirautis: John Shaw (Siaučūnas), Box 126-K RD1, Ellenville, N. Y. Telefonas: (914) 647-7377.

Parduodami du sklypai rezidenciniame rajone Cape Cod, Mass., prie Hyannis, 4 minutes nuo Craigville pajūrio, besikuriantioje lietuviškoje kolonijoje. Kreiptis vakarais po 8 v. tel. (201) 375-8549.

Visokiom progom, vietos ir užsienio geriausių firmų rašomosios mašinėlės nuo mažiausios iki standard 92 ž., lietuvių angl. raidynų, taip pat Radio, TV ir biznio mašinos. Reikalaukite katalogėlių iš: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr., E. Northport, N. Y. 11731 arba tel.: (516) 757-0055.

NAUJAI GAUTOS KNYGOS

Jonas Aistis, Elegijos — 2.50 dol., Penktoji Pradalgė — Literatūros Metraštis 1968 — 3.50 dol., Šekspyro Soneitai. Vertė Alfonsas Tyruolis — 4 dol., Šventadienio Zodis, Kunigas Ant. Valiūška — 3 dol., A. Skėma, Raštai I t. — 6 dol. V. Kavolio Lietuviškasis Liberalizmas — 3 dol., Lūnės Suteimos Bevardė Salis — 3 dol., A. Landsbergio Penki Stulpai — 2 dol., J. Meko Gėlių Kalbėjimas — 1 dol., J. Meko Pavieniai Žodžiai — 4 dol., K. Almeno Gyvenimas tai keke vyšnių — 5 dol., V. Kavolio Nužemintųjų Generacija — 2 dol. Su užsakymais kreiptis į "Darbininko" administraciją: 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

Mergaičių stovykla

DAINAVA

Dainavos mergaičių stovyklos vadovybė laukia Jūsų atvykstant liepos 20 iki rugpjūčio 3. Jei esate tarp 7 ir 16 metų, užsiregistruokite, nes laikas greitai bėga.

DAINAVA
15100 Austin Rd.
Manchester, Mich. 48158

Bus smagu bėgti per pievas su draugėm dainuojant ir žaidžiant. Bus proga lietuviškai išsireikšti per šoki, literatūrą, dainą, meną ir maldą. Jūsų pagelbininkės ir mokytojai uoliai ruošiasi Jus sutikti. Mokytojai bus: Audronė Alkaitytė, Rimas Juzaitis, Joana Kuraitė, Elenutė Razgaitytė, Rimas Skiotys, Ses. M. Juozapa ir Ses. M. Monika. Ses. M. Ignė lieka stovyklos vedėja.

... Iki pasimatymo!